

Šiame numery

Algirdinių metų angoje.
Amerikos Vikingų žygis į Marsą.
Tiziano — didysis Venecijos dailininkas: minint 400 metų sukaktį nuo jo mirties.
Vlado Šlaito eilėraščiai.
Iš Lituanistikos instituto ir jo narių veiklos.
Apie Lietuvos istoriją Lietuvoje.
"Draugo" 1976 metų kultūrinio priedo turinio ir pavardžių rodyklė (indeksas).

Kertinė paraštė

Algirdinių metų angoje

I naujuosius 1977 metus galime žengti su mintimi, kad jie mums, lietuviams, turės būti išskirtiniai, sukaktuviniai metai. Jie turės priminti mums "tuos didžius laikus", kada susidarė baigtiniai Lietuvos Didžioji Kunigaikštija (LDK) ir jos didžiausias kūrėjas didysis kunigaikštis Algirdas mirė lygiai prieš 600 metų. Tada su jo mirties sukaktuvėmis galėsime minėti ir jo, gali sakyti, kūrinį — LDK.

Kai minėsime Algirdą ryšium su LDK kūrimu, mes tuo pačiu įstąsime jį ir savo laiko rėmus, tariant, pažvelgsime į jį iš plačios istorinės perspektyvos. Iš jos žvelgdami, turėsime itin pažymėti, kad LDK steigėsi, pirmaudama rytų Europoje, slavų apgyvendintoje, juos organizuodama ir savo valdžiai palenkdamą.

LDK kūrėsi prieš Maskvos Didžiosios Kunigaikštijos baigtinį įsisteigimą. Kai anoji įsisteigė, ji netrukus pastojė kelią LDK plėtimui. Abiejų didžiųjų kunigaikštijų santykiuose darėsi padėtis, vedusi prie jų varžytinių ir vėliau, po šimto su viršum metų, prie atvirų karų. Algirdas, tarsi atspėdamas tolimą ateitį, rašė Konstantinopolio patriarchui, kad Lietuva turi du priešus: Vokiečių Ordiną ir Maskvą. Gal tai numanydamas, jis ir įsteigė labai savaimingą ir tiesiog niekur negirdėtą vyriausią valdžią — diarchiją, kai pasidalino didžiosios kunigaikštijos valdymą su Kęstučiu. Algirdas politikavo daugiau LDK rytuose ir pietuose ir pirmas Lietuvos kunigaikštijų susikūrimo su Maskva. Kaip tai atsitiko, turėsime progos kitais metais svarstyti.

Algirdas diarchiją neskaldė LDK jos vieningumą patvirtinti ir Vokiečių Ordino šaltiniai, kuriuose kalbama apie abu (Lietuvos) karalius (ambo reges), kaip Lietuvos vyriausią valdovą pagal įsigyvenusį Vakaruose paprotį vadinti.

Algirdas buvo pirmas Lietuvos kunigaikštis, pasinešęs kovoti su Maskva, ir net du kartus daugž Kremliaus sienas. Kaip ir dėl ko jis įstąsė LDK į karą su Maskva,

būtų tinkama proga pagrindinai aiškinti ateinančiais jo sukaktuviniais metais.

Neišleistas iš akių ir Algirdo politikavimas vakarinėje LDK pusėje. Čia jis, drauge su Kęstučiu ir kitais broliais, kovojo su Lenkija dėl buvusios Haličo — Volinės valstybės palikimo, kai joje pasibaigė valdžius Riurikiečių dinastija. Prie pietvakarinės LDK dalies jis prijungė ir didelius Podolės plotus, atėmęs juos iš totorių. Algirdas su Kęstučiu vedė derybas su imperatoriumi Karoliu IV dėl Lietuvos krikšto. Algirdo metu, kada kovota su Lenkija dėl Haličo — Volinės, Lietuvos krikšto klausimas buvo pasiekęs net ir Romą. Yra išlikę keli popiežiaus laiški, raginantieji lietuvius krikštytis.

Kaip matome, Algirdo viešpatavimo laikotarpis paženklintas džiūtos Kunigaikštijos baigtinį įsisteigimą. Kai anoji įsisteigė, ji netrukus pastojė kelią LDK plėtimui. Abiejų didžiųjų kunigaikštijų santykiuose darėsi padėtis, vedusi prie jų varžytinių ir vėliau, po šimto su viršum metų, prie atvirų karų. Algirdas, tarsi atspėdamas tolimą ateitį, rašė Konstantinopolio patriarchui, kad Lietuva turi du priešus: Vokiečių Ordiną ir Maskvą. Gal tai numanydamas, jis ir įsteigė labai savaimingą ir tiesiog niekur negirdėtą vyriausią valdžią — diarchiją, kai pasidalino didžiosios kunigaikštijos valdymą su Kęstučiu. Algirdas politikavo daugiau LDK rytuose ir pietuose ir pirmas Lietuvos kunigaikštijų susikūrimo su Maskva. Kaip tai atsitiko, turėsime progos kitais metais svarstyti.

Algirdas diarchiją neskaldė LDK jos vieningumą patvirtinti ir Vokiečių Ordino šaltiniai, kuriuose kalbama apie abu (Lietuvos) karalius (ambo reges), kaip Lietuvos vyriausią valdovą pagal įsigyvenusį Vakaruose paprotį vadinti.

Algirdas buvo pirmas Lietuvos kunigaikštis, pasinešęs kovoti su Maskva, ir net du kartus daugž Kremliaus sienas. Kaip ir dėl ko jis įstąsė LDK į karą su Maskva,

šius, totorius, rusus ir kitus, taip

A. RADZIUS

The Planets in their stations list'ning stood.
John Milton, "Paradise Lost"

Gal prasmingiausias JAV 200 metų nepriklausomybės atžymėjimas — sėkmingas dviejų erdvėlaivių nuleidimas ant Marso planetos. Tai epochinės reikšmės žygis, rodąs, į kokias technologines aukštumas JAV pakilo per tuos 200 metų kieto ir kūrybinio darbo.

Nėra lengva ant Marso nuleisti robotinį erdvėlaivį. Rusai tris kartus bandė, bet jų pastangos tragiškai pasibaigė. Blogiausia, kad dėl didelio atstumo, kurį radijo signalas šviesos greičiu nubėga per beveik 20 minučių, negalima leidimosi proceso reguliuoti iš žemės. Kapsulė pati savo kompiuteriais turi pasitikėti.

Amerikiečiams ši operacija puikiai pavyko. Jau birželio mėn. vidury, kaip ir buvo numatyta, Vikingas 1-sis įėjo į orbitą aplink Marsą. Orbita buvo gana ištempta. Erdvėlaivis sukosi aplink planetą, priartėdamas prie jos iki 938 mylių atstumo ir nutoldamas net 20255 mylių.

Taip besisukdamas aplink planetą, Vikingas 1 fotografavo jos paviršius, o raketinių variklių laboratorijos (Jet Propulsion Laboratory) Pasadenoje, Kalifornijoje, mokslininkai rūpestingai tyrinėjo gaunamas fotografijas, ieškodami tinkamos vietos nusileisti. Mokslininkų noras buvo nutupdyti Vikingą 1 liepos 4 dieną, per pačią 200 metų nepriklausomybės šventę. Bet nutupdymui vieta pasirodė esanti riziška. Teko ieškoti vietos kitur. Pagaliau Vikingo 1 kapsulė nusileido liepos 20 dieną 8 val. 12 min. 7 sek. rytiniu vasaros laiku Chryse rajone. Nusileidimo vietoje Marso laiku tada buvo 4 val. 30 min. po pietų.

Tai buvo didelė šventė. NASA pareigūnai džiūgavo, kaip vaikai. Anot spaudos pranešimų, kai kurių akyse žibėję džiaugsmo ašaros — pirmą kartą nuo sutuoktinių momento. Patsai prezidentas Fordas skambino telefonu Vikingo projekto direktoriui James S. Martin, Jr., sveikino jį ir visą mokslininkų štabą.

Nors ir nepavyko kapsulės nuleisti liepos 4-tąją, bet ir liepos 20-ji yra sukaktuvinė data. Tačiau lygiai prieš septynerius metus astronautas Neil Armstrong žengė pirmą žingsnį ant mėnulio paviršiaus.

Tačiau įdomiausia buvo mokslininkams pamatyti Marso paviršiaus fotografijas. Jų ilgai lauktai nereikėjo. Pasirodo, kad ant Marso nusileidęs amerikiečių robotas besąs didelis foto mėgėjas. Vos 25-kioms sekundėms prabėgus nuo to momento, kai Vikingo 1-jo trys plačiai išsiskėtusios lojos palietė svetimą paviršius, foto aparatai su dideliu entuziazmu ėmėsi šaudyti nusileidimo aplinką ir radijo pagalba per orbitą esantį Vikingo 1 erdvėlaivį transliuoti nuotraukas žemėn.

Pirmosios nuotraukos parodė, kad visa aplinka esanti nusėta akmenimis. Tarytum kažkoks milžinas būtų ejęs ir saujomis barstęs didesnius ir mažesnius akmenis. Jų formos gana įvairios. Vieną pailgą, tubos pavidalo akmenį mokslininkai pavadi-

AMERIKOS VIKINGŲ ŽYGIS Į MARSĄ

Mikalojus Konstantinas Ciurlionis (1875-1911)

Zvaigždžių sonata. Andante

lio paviršiaus. Praėjus keletui valandų po Vikingo 1 nusileidimo, meteorologinės grupės vedėjas Seymour Hess galėjo padaryti pirmą orpranešimą iš Marso. Vėlav Marso popietę pūtė lengvi vėjai iš rytu. Po vidurnakčio vėjo kryptis pasikeitė. Jie jau pūtė iš pietvakarių. Maksimalus vėjo greitis buvo 15 mylių per valandą. Temperatūra svyravusi nuo -122 laips. F tuoj išaušus iki -22 laips. F. įsidienojus. Bet tai nelaimingas aukščiausias tos vietos temperatūra. Atmosferinis spaudimas buvo pastovus, 7.70 milibarų.

Tačiau įdomiausia buvo mokslininkams pamatyti Marso paviršiaus fotografijas. Jų ilgai lauktai nereikėjo. Pasirodo, kad ant Marso nusileidęs amerikiečių robotas besąs didelis foto mėgėjas. Vos 25-kioms sekundėms prabėgus nuo to momento, kai Vikingo 1-jo trys plačiai išsiskėtusios lojos palietė svetimą paviršius, foto aparatai su dideliu entuziazmu ėmėsi šaudyti nusileidimo aplinką ir radijo pagalba per orbitą esantį Vikingo 1 erdvėlaivį transliuoti nuotraukas žemėn.

Pirmosios nuotraukos parodė, kad visa aplinka esanti nusėta akmenimis. Tarytum kažkoks milžinas būtų ejęs ir saujomis barstęs didesnius ir mažesnius akmenis. Jų formos gana įvairios. Vieną pailgą, tubos pavidalo akmenį mokslininkai pavadi-

no "the Midas Muffler rock", atseit automobilio duslintuvas. Kitas panašus į mažą automobilį, tad ir pavadinome "Volkswagenu". Iš pradžių susidomėjimo sukėlė televizijos paveiksluose, transliuotose Vikingo 1-jo, keistos figūros, primenančios grubiai nuobrežtas raides B, G ir skaitių 2. Mokslininkai atidžiai tyrė nuostabius ženklus, bet greitai paaiškėjo, kad tai tik šešėliai nuo akmenų.

Spalvotos nuotraukos parodė, kad Marso paviršius besąs rudai raudonas. Visos uolos ir smėlis, manoma, apraustu limonitu, kuris ir teikia Marsui rausvą atspalvį. Padangė irgi šviesiai rausva. Reiškia, atmosferoje plauko daug dulkių, kurios išsilaudo saulės šviesą ir teikia skliautui rausvumą.

Atmosferą kapsulė ėmė tirti, vos patekus į ją leidimosi procese. Marso atmosferos sudėtis atrodė tokia: 95 proc. anglies dvideginio, 2-3 proc. azoto, 1-2 proc. argono, apie 0.3 proc. deguonies. Žemės atmosferoje tuo tarpu turime 78 proc. azoto, 21 proc. deguonies, 1 proc. argono ir nežymų kiekį kitų dujų.

Daugiausia dėmesio susilaukė Marso žemių tyrimai. Jais norėta nustatyti, ar yra gyvybė Marse ar ne. Speciali rankena — kastuvas kasė planetos žemę ir po atitinkamą žiupsnelį pylė į specialius indus, kur buvo atliekami

komplikuoti eksperimentai. Pirmą kartą Vikingas 1 kasė žemę liepos 28 d. Tos dienos vakare, 9 val. 45 min. gauti pavaišliai, rodę kasimo eigą. Kastuvas, paėmęs kiek jam reikia Marso žemių, paliko mažą griovelį 7 inčų ilgio, 2,5 inčų pločio ir 2 inčų gylis. Šis griovelis nustebino mokslininkus. Buvo tikėtasi, kad Marso paviršius dengia purus, vėjo supūstas smėlis. Bet griovelio krantai likę statūs, kraštai aštrūs, nematyt jokio nubyrėjimo. Atrodė, kad Marso žemė yra gana limpanti, lyg šlapias smėlis, panaši į mėnulio. Giliau, po paviršiaus sluoksniu, žemė atrodė daug tamsesnė.

Ekstatoje Marso žemėje rasta daug vandens. Tiek daug, kad jis net trukdęs duomenis analizuoti. Bet nerasta komplikuočių organinių molekulių. O jeigu jų nėra, tai kaip su gyvybe? Marse egzistuoja sąlygos primityviai mikrobu pavidalo gyvybei. Pradžioje testų duomenys iš pirmojo ir vėlesnių kasimų lyg ir sukėlė vilčių, kad tokia gyvybė galinti ten būti. Bet testų rezultatai turi ir nebiologinį išaiškinimą. Tad nieko konkretaus gyvybės klausimu iš Vikingo 1 nesužinota.

Kai Vikingo I kapsulė leidosi ant Marso paviršiaus, Vikingas 2, iššautas iš Cape Canaveral, Fla. 1975 m. rugsėjo 9 d., jau buvo 2.7 milijonų mylių nuo Mar-

so. Š. m. rugpjūčio 7 d. jis pasiekė raudonąją planetą, įėjo orbiton aplink ją ir tuoj pradėjo fotografuoti Marso paviršius, ieškoti vietos nusileidimui.

Jau Vikingo 1-jo orbitos kapsulė rugpjūčio mėn. viduryje dviejose fotografijose nufotografavo rūką žemose planetos vietose. O Vikingas 2, būdamas orbitoje, pastebėjo dar didesnę vandens garų veiklą. Jis nufotografavo debesis, susispietusius aplink keturis didžiausius Marso ugnikalnius, kitose vietose keistas debesų formacijas, lyg sūkurius, susuktus stiprių, gal kokių 140 mylių per valandą vėjų. Taip pat pastebėta, kad rūkas buvo pripildęs didžiulius tarpeklius ir kai kuriuos kraterius. Tos fotografijos dar kartą patvirtino, kad Marse esama vandens, ir kėlė viltį, kad galinti būti gyvybė.

Viking 2 nusileidimui parinkta vieta, vadinama Utopia Planitia. Tai šiaurinė Marso dalis, pusiaukelė tarp pusiaujo ir šiaurės ašigalio, jau ledų sritis. Tikimasi, kad ten bus daugiau vandens, tad ir daugiau galimybės gyvybei užtikti. Rugsėjo 3 d. buvo pasiūstas signalas leisti, ir Vikingo 2 kompiuteriai pradėjo leidimosi operacijas. Leidimosi kapsulė sėkmingai nusileido Utopijoj visai, kaip planuota, 6 val. 58 min. vakarą rytiniu vasaros laiku. Tai jau antras amerikiečių erdvės triumfas septynerių savaičių laikotarpy.

Utopijoj mokslininkai taip pat tikėjosi daug vėjo supūsto smėlio, ant kurio būtų minkščiau, saugiau kapsulei nutūpti. Bet koks buvo nustebimas, kai pirmosios fotografijos parodė ne smėlio kopas, o vėl aplink išmėtytus akmenis, kaip ir Vikingo 1-jo vietoje. Akmenys aplink Vikingo 2 kapsulę esą dviejų skirtingų geologinių kilnių. Vieni korėti, lyg kempinės, atrodo, išmesti iš Marso ugnikalnių. Kiti kampuoti, lyg atlaužūs iš Marso plutos. Jie, greičiausia, meteoritų stiprių smūgių, kurie suformavo kraterius, išmėtyti aplink. O gal tie akmenys yra tekėjusios lavos išlaužti iš ugnikalnių žiočių ir išnešioti. Be to, pirmosios panorama nuotraukos rodo, kad Marso paviršius suformavęs procesas, kuriame dalyvavęs vanduo ir ledas. Prie pat nusileidusios Vikingo 2 kapsulės besąs vieninguotus griovys. Mokslininkai tiki, kad tai galys būti išdžiūvęs upelis.

Tačiau pats pirmasis Vikingo 2-jo atradimas yra tas, kad padangė viršum Utopijos esanti tamsesnė, kaip viršum Chryse dykumos, kur tupi Vikingas 1. Vikingo 2 nuotraukos primenančios saulėlydį žemėje, kada dangus būna tamsus, o palei horizontą rausva. Manoma, kad Utopijos rajone atmosfera turinti mažiau dulkių. Bet jų šiek tiek yra. Jei visai nebūtų, jei atmosferą būtų gryna, tai padangė atrodytų juoda, iškyrus horizontą, kur susidaro pakankamas kiekis oro padangei nuspalvinti. Jau minėtas dr. Seymour Hess pranešė, kad antradienį, rugsėjo 7 d. Utopijoj buvė -114 laips. F temperatūros nakties metu, o aukščiausiai temperatūra pakilo 4 val. po pietų, Marso laiku iki -23 laips. F. Vėjai lengvi ir nepatvarūs. Dabar ten esanti vasa-

so. Š. m. rugpjūčio 7 d. jis pasiekė raudonąją planetą, įėjo orbiton aplink ją ir tuoj pradėjo fotografuoti Marso paviršius, ieškoti vietos nusileidimui.

Jau Vikingo 1-jo orbitos kapsulė rugpjūčio mėn. viduryje dviejose fotografijose nufotografavo rūką žemose planetos vietose. O Vikingas 2, būdamas orbitoje, pastebėjo dar didesnę vandens garų veiklą. Jis nufotografavo debesis, susispietusius aplink keturis didžiausius Marso ugnikalnius, kitose vietose keistas debesų formacijas, lyg sūkurius, susuktus stiprių, gal kokių 140 mylių per valandą vėjų. Taip pat pastebėta, kad rūkas buvo pripildęs didžiulius tarpeklius ir kai kuriuos kraterius. Tos fotografijos dar kartą patvirtino, kad Marse esama vandens, ir kėlė viltį, kad galinti būti gyvybė.

Viking 2 nusileidimui parinkta vieta, vadinama Utopia Planitia. Tai šiaurinė Marso dalis, pusiaukelė tarp pusiaujo ir šiaurės ašigalio, jau ledų sritis. Tikimasi, kad ten bus daugiau vandens, tad ir daugiau galimybės gyvybei užtikti. Rugsėjo 3 d. buvo pasiūstas signalas leisti, ir Vikingo 2 kompiuteriai pradėjo leidimosi operacijas. Leidimosi kapsulė sėkmingai nusileido Utopijoj visai, kaip planuota, 6 val. 58 min. vakarą rytiniu vasaros laiku. Tai jau antras amerikiečių erdvės triumfas septynerių savaičių laikotarpy.

Utopijoj mokslininkai taip pat tikėjosi daug vėjo supūsto smėlio, ant kurio būtų minkščiau, saugiau kapsulei nutūpti. Bet koks buvo nustebimas, kai pirmosios fotografijos parodė ne smėlio kopas, o vėl aplink išmėtytus akmenis, kaip ir Vikingo 1-jo vietoje. Akmenys aplink Vikingo 2 kapsulę esą dviejų skirtingų geologinių kilnių. Vieni korėti, lyg kempinės, atrodo, išmesti iš Marso ugnikalnių. Kiti kampuoti, lyg atlaužūs iš Marso plutos. Jie, greičiausia, meteoritų stiprių smūgių, kurie suformavo kraterius, išmėtyti aplink. O gal tie akmenys yra tekėjusios lavos išlaužti iš ugnikalnių žiočių ir išnešioti. Be to, pirmosios panorama nuotraukos rodo, kad Marso paviršius suformavęs procesas, kuriame dalyvavęs vanduo ir ledas. Prie pat nusileidusios Vikingo 2 kapsulės besąs vieninguotus griovys. Mokslininkai tiki, kad tai galys būti išdžiūvęs upelis.

Tačiau pats pirmasis Vikingo 2-jo atradimas yra tas, kad padangė viršum Utopijos esanti tamsesnė, kaip viršum Chryse dykumos, kur tupi Vikingas 1. Vikingo 2 nuotraukos primenančios saulėlydį žemėje, kada dangus būna tamsus, o palei horizontą rausva. Manoma, kad Utopijos rajone atmosfera turinti mažiau dulkių. Bet jų šiek tiek yra. Jei visai nebūtų, jei atmosferą būtų gryna, tai padangė atrodytų juoda, iškyrus horizontą, kur susidaro pakankamas kiekis oro padangei nuspalvinti. Jau minėtas dr. Seymour Hess pranešė, kad antradienį, rugsėjo 7 d. Utopijoj buvė -114 laips. F temperatūros nakties metu, o aukščiausiai temperatūra pakilo 4 val. po pietų, Marso laiku iki -23 laips. F. Vėjai lengvi ir nepatvarūs. Dabar ten esanti vasa-

so. Š. m. rugpjūčio 7 d. jis pasiekė raudonąją planetą, įėjo orbiton aplink ją ir tuoj pradėjo fotografuoti Marso paviršius, ieškoti vietos nusileidimui.

Jau Vikingo 1-jo orbitos kapsulė rugpjūčio mėn. viduryje dviejose fotografijose nufotografavo rūką žemose planetos vietose. O Vikingas 2, būdamas orbitoje, pastebėjo dar didesnę vandens garų veiklą. Jis nufotografavo debesis, susispietusius aplink keturis didžiausius Marso ugnikalnius, kitose vietose keistas debesų formacijas, lyg sūkurius, susuktus stiprių, gal kokių 140 mylių per valandą vėjų. Taip pat pastebėta, kad rūkas buvo pripildęs didžiulius tarpeklius ir kai kuriuos kraterius. Tos fotografijos dar kartą patvirtino, kad Marse esama vandens, ir kėlė viltį, kad galinti būti gyvybė.

Viking 2 nusileidimui parinkta vieta, vadinama Utopia Planitia. Tai šiaurinė Marso dalis, pusiaukelė tarp pusiaujo ir šiaurės ašigalio, jau ledų sritis. Tikimasi, kad ten bus daugiau vandens, tad ir daugiau galimybės gyvybei užtikti. Rugsėjo 3 d. buvo pasiūstas signalas leisti, ir Vikingo 2 kompiuteriai pradėjo leidimosi operacijas. Leidimosi kapsulė sėkmingai nusileido Utopijoj visai, kaip planuota, 6 val. 58 min. vakarą rytiniu vasaros laiku. Tai jau antras amerikiečių erdvės triumfas septynerių savaičių laikotarpy.

Utopijoj mokslininkai taip pat tikėjosi daug vėjo supūsto smėlio, ant kurio būtų minkščiau, saugiau kapsulei nutūpti. Bet koks buvo nustebimas, kai pirmosios fotografijos parodė ne smėlio kopas, o vėl aplink išmėtytus akmenis, kaip ir Vikingo 1-jo vietoje. Akmenys aplink Vikingo 2 kapsulę esą dviejų skirtingų geologinių kilnių. Vieni korėti, lyg kempinės, atrodo, išmesti iš Marso ugnikalnių. Kiti kampuoti, lyg atlaužūs iš Marso plutos. Jie, greičiausia, meteoritų stiprių smūgių, kurie suformavo kraterius, išmėtyti aplink. O gal tie akmenys yra tekėjusios lavos išlaužti iš ugnikalnių žiočių ir išnešioti. Be to, pirmosios panorama nuotraukos rodo, kad Marso paviršius suformavęs procesas, kuriame dalyvavęs vanduo ir ledas. Prie pat nusileidusios Vikingo 2 kapsulės besąs vieninguotus griovys. Mokslininkai tiki, kad tai galys būti išdžiūvęs upelis.

Tačiau pats pirmasis Vikingo 2-jo atradimas yra tas, kad padangė viršum Utopijos esanti tamsesnė, kaip viršum Chryse dykumos, kur tupi Vikingas 1. Vikingo 2 nuotraukos primenančios saulėlydį žemėje, kada dangus būna tamsus, o palei horizontą rausva. Manoma, kad Utopijos rajone atmosfera turinti mažiau dulkių. Bet jų šiek tiek yra. Jei visai nebūtų, jei atmosferą būtų gryna, tai padangė atrodytų juoda, iškyrus horizontą, kur susidaro pakankamas kiekis oro padangei nuspalvinti. Jau minėtas dr. Seymour Hess pranešė, kad antradienį, rugsėjo 7 d. Utopijoj buvė -114 laips. F temperatūros nakties metu, o aukščiausiai temperatūra pakilo 4 val. po pietų, Marso laiku iki -23 laips. F. Vėjai lengvi ir nepatvarūs. Dabar ten esanti vasa-

VIKINGŲ ŽYGIS Į MARSĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

ra. Reikia gerų kaitinių net per pačius "karštius".

Vikingo 2-jo nusileidimo kapsulė tris kartus kasė Marso žemę biologiniams eksperimentams.

Pirmą kartą kasė rugsėjo 12 d., o trečią kartą spalio 25 d. Tais kasimais Vikingas 2-sis tarytum sliėko į Marsą. Nūritina į šalį netoliese gulintį akmenį ir iškasa žemių žiupsnelį iš tos vietos, kur akmuo gulėjo. Taip darė dėl to, kad Marso atmosfera neturi ozono sluoksnio ir nesulaukia saulės ultravioletinių spindulių. O ji pavojinga gyvybei. Tačiau akmuo, gūdamas nepajudintas vienoje vietoje milijonus metų, apsaugo žemę, esančią po juo, nuo ultravioletinių spindulių. Jei taip, tai bent po akmenimis galėtų egzistuoti jei ne gyvybės formos, tai nors organiniai junginiai. Deja, ir iš po akmenų iškasti žemių analizė nedavė konkretaus atsakymo, ar yra gyvybė Mars, ar ne. Organinių junginių nerasta.

Daug dėmesio susilaukė Vikingo 2 orbitoje likusi kapsulė. Ji rugsėjo antroje pusėje savo aparatais nustatė, kad Marso šiaurės poliaus baltoji kepuraitė esanti ne kas kita, kaip vandens ledas. O buvo manyta, kad tai anglies dvideginio, vadinamas sausas ledas. Šis atradimas laikomas įrodymu, kad kadaise buvusios sąlygos, palankios gyvybės formoms egzistuoti. Spekuojama, kad tos gyvybės formos dabar galinčios būti užšaldytos šiaurės poliaus leduose. Mokslininkai sutaria, kad vandens ledo užšalimas šiaurės poliuje ir retųjų sunkių dujų (kriptonas, ksenonas) suradimas atmosferoje nukreipia gyvybės ieškojimą į poliarinę sritį. Be to dr. Hugh Kieffer mano, kad ir pietų polius galės būti padengtas vandens ledu.

Reiškia, vandens, nors ir ledo pavidale, Mars yra. Bet kiek jo ten yra? Vienas NASA mokslininkas, tiriandčių Marso atmosferą. Crofton B. Farmer tiki, kad Marsas turis dešimt kartų mažiau vandens, negu žemė. Bet Marsas yra mažesnis, tad jame vandens atsargos, reliatyviai kalbant, esančios tos pačios.

Farmerio manymu, didelis ledo kiekiai būvę iširpyti seniau veikusių Marso ugnikalnių. Upės gaivalingai tekėjusios, išgręždamos gilius vingiuotas vagas. Vėliau vanduo buvęs Marso žemės absorbuotas ir ten giliai galįs būti sušalęs. Kitas vanduo išgaravęs ir susikondensavęs poliarinėse srityse.

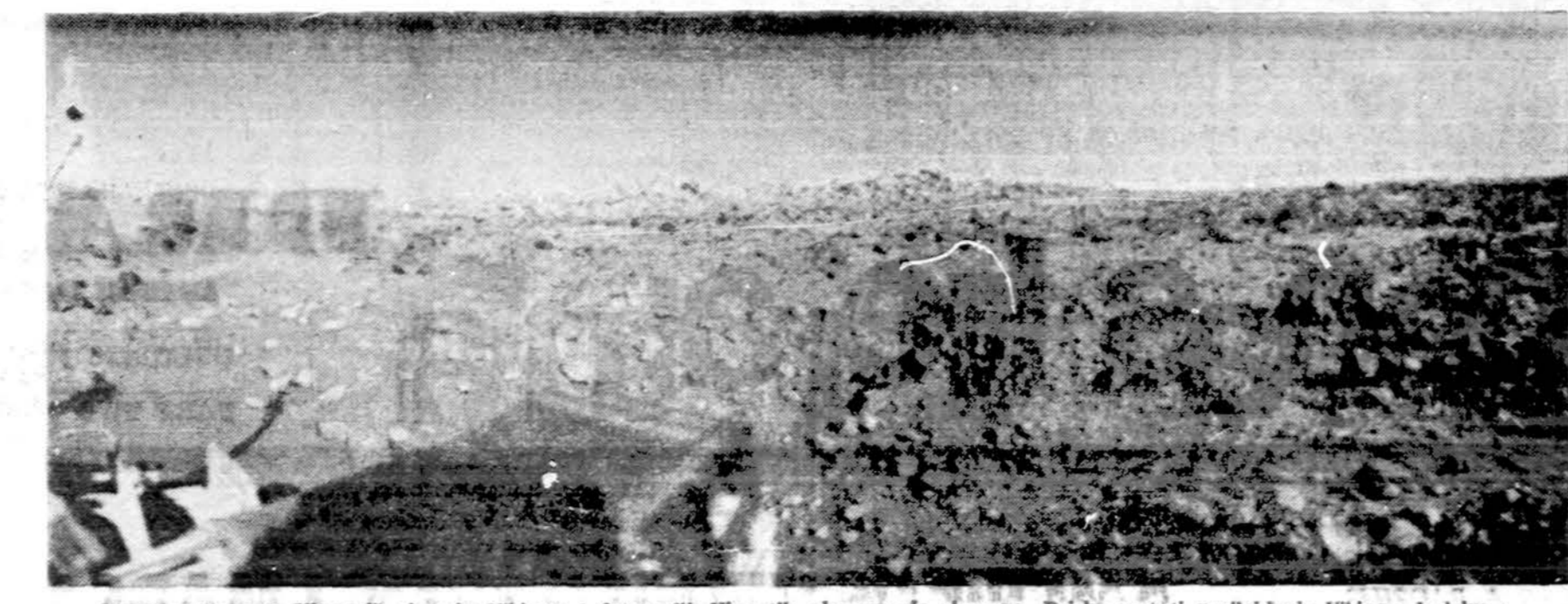
Kada vanduo galėjęs upėmis tekėti Marso paviršiumi, dar ne są galima pasakyti. Gal prieš kokią 100 milijonų metų, o gal ir prieš 3 milijonus. Bet kad vanduo tekėjo, tai neabejojama.

Vikingo 2 orbitos kapsulė vienu metu praskrido pro Marso natūralų satelitą Phobos tik 545 mylių (beveik 880 kilometrų) atstumu ir nufotografavo jame daugybę didelių ir mažų kraterių, dar iki šiol nematytų. Tai krateriai su centrinėmis viršūnėmis ir antrinių kraterių grandinėmis. Be to, šios fotografijos parodė, kad Phobos besą ištaisai sluoksnuotas. Aiškiai matyti paraleliai bėga sluoksniai per visą satelitą, tarytum linijute taisyklingai nubraižyti brūkšniai. Fotografija tokią ryškiai, kad mažiausias objektas, kurį galima įžiūrėti, yra apie 40 metrų skersmens. Kiek vėliau, rugsėjo 15 d., orbitos kapsulė nufotografavo ir kitą Marso satelitą Deimos.

Reziumuojant, galima pasakyti, kad Mars organinių cheminių junginių nerasta. Tad ir gyvybės kol kas nerasta. Rasta žemėje gan daug vandens, tik, žinoma, jis sušalęs į ledą. Didžiausias atradimas, tai vandens ledas šiaurės šiaurės pusrutulio, kaip pat aiškiai nustatyta, kad vanduo kadaise gausiai tekėjęs Marso paviršiuje. Patikslinta Marso atmosferos struktūra. Joje rasta sunkių dujų, kurios leidžia spėti, kokia buvusi Marso atmosferos evoliucija. Preliminariai skaičiavimai rodo, kad planeta anksčiau turėjusi bent 10 kartų daugiau atmosferos. Be to, išaiškinta žemių sudėtis tose vietose, kur Vikingai 1 ir 2 nusileido. Tai toks kol kas Vikingų žygio į Marsą balansas. Kurį metų abu Vikingai "išsėjos". Jokių eksperimentų nedarė, nes Marsas nuo lapkričio 25 d. buvo konjunkcijos su saule, taigi, nematomas. Jis užbėgo už saulės ir pastaroji mums jį užstojo. Negalima buvo palaukti radijo kontakto. Reikėjo palaukti, kol Marsas išsivaduos iš Saulės glėbio ir bus palankesnėje pozicijoje. Dabar NASA duoda signalą, ir Vikingų instrumentai vėl atgijo.

Nors abiejų Vikingų skridimas į Marsą ir ypač kapsulių nusileidimas parinktoje vietoje vyko laikrodžio tikslumu, tačiau jų misijos neįsivengė ir nesklaidumų. Kai kurie instrumentai buvo sugadę, užstrigę. Juos visus pasisekė pataisyti, išskyrus vieną — Viking 1 seismometrą. Kad būtų apsaugotas nuo vibracijos kelionės metu ir nuo leidimosi smūgio, jis buvo tvirtai surakintas. Kai kapsulė nusileido, seismometras neatširakino. Nepavyko jo išlaisvinti ir tiek. Taip ir liko ten suveržtas. Jokių naudos iš jo. O instrumentas brangus ir nepaprastai jautrus. Kiekvieną suvirpėjimą galėjo padidinti milijoną kartų.

Bėdos buvo ir su Viking 1 10-ties pėdų ilgumo rankena — žemių kastuvu. Ją galima ištiesti, pagal reiklą pailginti ir vėl pritraukti. Kelionės metu rankena irgi buvo suspenduota. Nusileidus, ji buvo bandymui ištiesta 6 inčus tolyn. Bet kai reikėjo atgal įtraukti, nė iš vietos. Užstrigo. Inžinieriai suko galvas, kas galėjo atsitikti. Buvo prieita išvados, kad 3 inčų ilgumo kaitukas, lyg kokia vinelė, laiku neiškrito ir neleidžia rankenai susitraukti. Pasirodė, kad diagnozė buvusi teisinga. Reikėjo rankeną dar kartą truputį pailginti, kad kaitukas skylutės susilygintų ir pro jas kaitukas iškristų. Taip ir įvyko. Rankena toliau veikė normaliai.

Marso panorama. Viena iš pirmųjų Vikingo 1 fotografijų. Vien tik akmenys ir akmenys. Prieky matyti nusileidusio Vikingo 1 dalys.

strigo. Mokslininkai palukė šilčiausio Marso dienos metu, ir po keleto pasitęstų signalų rankena ėmė normaliai veikti. Spėjama, kad šalna galėjusi instrumentą paveikti.

Vikingas 2-sis turėjo komunikacijos problemų paties leidimosi metu. Kurį laiką mokslininkai nieko nežinojo, kas su juo darėsi. O kapsulė pati viena puikiai nusileido, tik neperdavė apie save žinių. Programos direkt. James Martin išsireiškė, kad Vikingas 2 visai mūsų nereikalingas.

O buvo taip. Vikingo 2 leidimosi kapsulė radijo bangomis perdavė savo leidimosi eigą orbitos kapsulei, kad šioji persitų informaciją žemei. Bet kaip tik tuo metu orbitos kapsulė neteko pusiausvyros, antena nusuko į šoną ir NASA centras negavo jokių žinių. Paašikėjo, kad perdėgė saugikliai, kurie tiekė energiją žiroskopiui, palaikančiam erdvėlaivio pusiausvyrą.

Buvo bėdos ir Vikingui 2-jam su jo rankena — kastuvu. Kai rugsėjo 12 d. kasė žemes ir pritraukė ėmė berti po žiupsnelį į tyrimų aparatą, tai vienas aparatas gavo savo dalį, o kai reikėjo kitam, rankena užstrigo. Nei pirmyn, nei atgal. Buvo galvojama, kad akmenukas pakliuvo į rankenos mechanizmą, bet negalima buvo to patirti, nes rankena sustojusi tokioje pozicijoje, kad neįmanoma ją nufotografuoti. Tada duotas signalas prailginti rankeną dar 16 inčų. Dabar jau galima buvo fotografuoti, tinkamai apžiūrėti. Pasirodė, ne akmenėlis istrigęs, o vienas jungtuvėlis sugadęs ir sustabdė rankeną veikimą. Tam tikru būdu galima buvo jungtuvėlį apėti, ir rankena operavo normaliai.

Jei Viking ant Marso nusileidimas ir ten jų daromus eksperimentus laikome technologiniu triumfu, tai ir čia minėtų sūgėdimų pataisymus radijo bangomis už daugiau kaip 220 milijonų irgi turėtume laikyti nemažesniu triumfu. Ir kyla įdomus klausimas, kaip erdvės inžinieriai taip toli esančių erdvėlaivių sutrikimus pataisė? Tai gana kompliktuotas reikalas ir visos procedūros neištudijuos. Galime pasakyti tiek, kad specialistai turi didžiulę trijų inčų storumo

Iš Lituanistikos instituto ir jo narių veiklos

LI prezidiumo darbai
Naujas prezidiumas turėjo du posėdžius: rugs. 19 d. Worcesteryje ir lapkr. 7 d. Arlingtone. Išdėdinkui dr. R. Misiūnui teko atvažiuoti apie 100 mylių iš Williamstowno, kit trys gyvena arčiau Bostono, ir tik V. Trumpa negalėjo atvykti iš Washingtono. Antrajame posėdyje dalyvavo ir du LI skyrių vedėjai: dr. S. Goštautas ir A. Mažulis.

Pirmūninkas pranešė apie savo pastarimus Chicagoje spalio 23-24 d. su LI leidinių redaktorais ir skyrių vedėjais J. Dainausku ir dr. J. Puziniu. Spalio 24 d. LI igaliotinio dr. T. Remeikio namuose įvyko posėdis su Lietuvos fondo dr. K. Ambrozaičiu. Aptarti LI darbo planai ir centrinio lietuvių archyvo reikalas.

Harvardo universiteto redakcinė komisija (pirm. Ann Orlov) rengia "Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups". Redakcijai paprašius, LI pirmūninkas pateikė bibliografinių duomenų apie lietuvių Amerikoje ir gavo padėką. Tas ryšys palaikomas. — LI sekr. dr. Užgirieneė parūpino prašomą informacijų bibliografiniam katalogui, kurį rengia Institute in Pluralism and Group Identity Bostone su American Jewish Committee. — Ryšius su AABS palaiko R. Misiūnas. — The Association for the Study of Nationalities, Inc., pirm. S.M. Horak iš Eastern Illinois univ. kviečia LI dalyvauti konferencijoje New York'e 1977 m. pabaigoje ir surengti atskirą sesiją lituanistikos temomis.

ELTA Press Release informacija apie intelektualų persekiojimą knyga, kurioje surašė visus galimus Vikingo kapsulių sugėdimus, užstrigimus ir kaip juos pataisyti. Šią knygą jie panaudojo tada, kai Vikingo 2 orbitos kapsulė neteko pusiausvyros ir NASA centras negavo jokių žinių, kaip vyksta Vikingo 2 kapsulės leidimosi operacijos.

Be to, erdvės technikai turi dar po vieną atsarginę orbitos ir nusileidimo kapsulę. Kai tik sugenda kas nors ant Marso paviršiaus stovinioje arba aplink planetą orbitoje skriejančioje kapsulėje, jie lygiai taip pat sugadina savo turimą kapsulę ir tada ieško būdų, kaip pataisyti. Savotiškas žaidimas.

Ateities vizija. Marso paviršiumi važiuojantis Vikingas 3. Stovėjęs kasa žemę. Čia tik dalinuko piešinys. Projektas dar nepatvirtintas.

Iš Lituanistikos instituto ir jo narių veiklos

ma Lietuvoje, parūpinta VLIKO, buvo pasiūta LI nariams profesoriams vasario 2 d. Jie buvo paprašyti panaudoti tuos faktus savo akademineje aplinkoje.

LI archyvas nuo 1950 iki 1975 metų sudėtas į 39 bylas ir pasiūstas Instituto archyvarui C. Grincevičiui sugauti Pasaulio lietuvių archyve Chicagoje. Archyve yra M. Biržiškos, V. Krėvės ir kitų LI steigėjų laišku.

VI-sis Lituanistikos instituto suvažiavimas įvyks kartu su III-ju Mokslo ir kūrybos simpoziumu Chicagoje lapkričio 24-27 d. Institute suvažiavimo mokslinė programa sutaps su M.-K simpoziumo humanit. programoms dalimi. Programos koordinatorė yra LI atstovė M.-K simp. komitete dr. Janina Reklaitienė. Antrasis LI atstovas yra dr. J. Puzinas, o visos simpoziumo mokslinės programos pirmininkas yra dr. K. Ambrozaitis iš Lietuvos gydytojų sąjungos. JAV LB Krašto valdyba remia simpoziumą finansiskai. LI prezidiumas pritarė savo atstovų nutarimui įsijungti į oficialiai inkorporuojamą Lithuanian Symposium on Arts and Sciences, Inc.

III-jo Mokslo ir kūrybos simpoziumo vedamoji tema bus "Dabartinė Lietuvos sąvoka mokslo ir kūrybos šviesoje", išplečiant tą sąvoką ir išvilyjant. Ton temon derinsis ir LI suvažiavimo paskaitos, bet viena ar kita sesija galės turėti ir kitokias temas.

LI nariai, norintieji skaityti paskaitas suvažiavime, prašomi kreiptis į savo skyrių vedėjus, o

Apie mokslą skelbtis dien. DRAUGAS, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gį skelbimų kai kas visoms prielaimos.

jie padės J. Reklaitienei sudaryti visą programą.

Gautas pranešimas, kad Baltiska Institute (The Baltic Scientific Institute in Scandinavia) rengia savo ketvirtąją studijų konferenciją Stockholm'e 1977 m. birželio 10-13 d. Norintieji dalyvauti su moksliniais pranešimais (maximum 20 minučių) turi pranešti siūlomą temą iki 1977 m. sausio 15 d. P.O. Box 16 273, S.-103 25 Stockholm.

Lituanistikos premija

Sekantčiame LI suvažiavime 1977 m. numatyta įteikti lituanistikos premiją vienam savo mokslo darbais pasižymėjusiam lituanistui. Premijos mectenatas yra LI narys kun. dr. Jurzas

Prunskis. Premijos dydis: 1000 dol. Kandidatą premijai parinks tam reikalui sudarysima jury komisija. Bus paskelbta spaudoje, kada ir kam siūlyti kandidatus premijai.

LI narių rinkimai

Visi LI nariai gali rekomenduoti kandidatus į Lituanistikos instituto savo skyrių vedėjams iki 1977 m. sausio 10 dienos, nurodydami kandidatų mokslines kvalifikacijas ir adresus. Skyrių vedėjai parengs siūlomų kandidatų sąrašus ir iki sausio m. 31 d. persiūs juos LI prezidiumui. Nauji nariai bus renkami iš tu sąrašų LI tarybos (13 asmenų) slaptu balsavimu.

(Nukelta į 3 psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŠS IR GERKLES LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligojus pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004

DR. VL. BLAZYS
PLAUŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 1 iki 3 val. Pagal susitarimą. Ofiso telef. WA 5-2970. Režid. tel. WA1brook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1 iki 6 v. popiet. Antrad., penktad. 1-5, treč. ir šeštad. tik sutarimą

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šešt. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
Specialybė — Nėru ir Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001. Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 9-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street

DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJA — CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
429-4441 — 561-4605

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŠS IR GERKLES LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

Istaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
GENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč. ir šešt.

Tel. ofiso: ir buto: OLYMPIE 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. EELANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
KODIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7154 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. Ofiso tel. HE 7-1168; režid. 239-2919

Ofs. HE 4-1212; Rež. PR 6-9301
DR. J. MEŠKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(11-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 9 iki 1 v. p. Tik sutarimą

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITĖ
7051 So. Washnaw. Tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinių rūšių pasirinkimas
Val: pirm., antr., penkt. 10-5:30. Ketv. 1-3 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 322-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso: 111 NO. WABASH AVE. 4200 NO. CENTRAL AVE. Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba Lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 787-5149
Tikrina akis. Pritaikomi akiniai ir "Contact lenses". Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare.
Ofiso tel. 776-2834, rez. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adress 4255 W. 63rd Street.
Ofiso telef. RE 5-4419
Remonckiove telef. GR 6-0612
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.

Ofiso tel. RE 4-3123, namų GI 5-8199
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 1-3 ir 6-7 — M anksno susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-4 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 586-3166; namų 636-4556
DR. PETRAS ŽLIORGA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Nerragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7
Šeštadieniais pagal susitarimą

Tiziano - didysis Venecijos dailininkas

Minint 400 metų sukaktį nuo jo mirties

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Renescanso laikais šalia dviejų pagrindinių meno centrų Romos ir Florencijos taip pat svarbią vietą užėmė Venecija. Venecijos renesansinis menas daug kuo skyrėsi nuo ankščiau minėtų Romos ir Florencijos, nes šiuose dviejuose miestuose dirbo beveik tie patys menininkai, kai tuo tarpu veneciečiai tikrai namie dirbo ir gyveno visą laiką. Venecija, įsikūrusi prie Adrijos jūros, buvo uosto miestas, kuris jungė Vakarų su Rytais. Joje, kaip paprastai uosto miestuose, atsispindėjo pirklų, karių, avantiūristų, piratų veržlumas, bei dinamika, jausminis išprusimas, spalvingumas. Šie bruožai įtakojo ir Venecijos meną.

Pats didžiausias tuolaikinis Venecijos menininkas buvo Tiziano, apie kurį nėra išlikę daug žinių. Nežinoma net jo tikroji gimimo data. Manoma, kad jis gimė tarp 1477-1576 m. Nors tų laikų menininkų biografai Giorgio Vasari savo knygoje "Menininkų gyvenimai" rašo, kad Tiziano gimė 1490 m. Vecelli šeimoje, vienoje iš kilniausių toje apylinkėje. Kaip ir daugelis Venecijos menininkų, Tiziano nebuvo gimęs Venecijoje. Jis gimė Cadore, mažame miestelyje, penkias mylias nuo Alpių kalnų papėdės. Mažas Tiziano, augęs geroje aplinkoje, dešimties metų buvo išsiųstas į Veneciją pas dėdę, kur jis praleido visą savo ilgą gyvenimą. Tiziano, būdamas dešimties metų, jau žinojo, kad nori būti menininku, todėl dėdė jį įtaisė pas brolius menininkus Giovanni ir Gentile Bellini. Vėliau Tiziano mokėsi kartu su kitu Venecijos garsiu menininku Giorgione, iš kurio išmoko ne tik piešimo metodą, bet pasisavino ir jo stilių, kad kai kurie jo dailės darbai buvo net painiojami su Giorgione. Abudu menininkai dirbo tuos pačius projektus, o mirus jaunam Giorgione, Tiziano daug jo projektų užbaigė, todėl dar ir dabar kai kuriuos kūrinius meno istorikai nežino kuriam jų priskirti.

Mirus broliams menininkams Bellini ir draugui Giorgione, Tiziano palikęs vienas, bet tuoj išgarsėjo kaip geriausias Venecijos dailininkas. Popiežiaus Leono X pakviestas atvykti į Romą ir pamatyti jos dailės kūrinius bei susitikti su jų kūrėjais Rafaeliu, Michelangelo ir kitais, Tiziano apsisprendžia pasilikti Venecijoje.

Pirmąjį savo klientui Ferrara kunigaikščiui Alfonsoi jis atlieka užsakytus graikų klasikėmis ir mitologinėmis temomis tokius paveikslus kaip "Auka Venerai", "Bachą ir Ariadnę", "Bakchanaliją".

Poetui Pietro Aretino atvykus iš Romos į Veneciją ir čia apsigyvenus, jisai susidraugauja su Tiziano. Šita draugystė menininkui išėjo į naudą, nes poetas savo plunksna, kur tik pasiekė jo raštai, išgarsino Tiziano, kaip menininko, vardą. Tokiu būdu Tiziano buvo supažindintas su tuometiniais kitų kraštų valdovais, kurie, kada tik keltaudavo pro Veneciją, pasikviesdavo dailininką nutapyti jų portretus. Dailininkas, ankščiau nutapęs daugybę religinių paveikslų įvairioms Venecijos bei jos apylinkių bažnyčioms, nutapęs gausų skaičių kūrinių mitologinėmis temomis, dabar pasižymi ir kaip puikus portretistas. Tarp jo portretų randame imperatoriaus Karolio V ir jo sūnaus Pilypo II kelis skirtingus atvaizdus. Imperatoriui taip patiko Tiziano tapyti

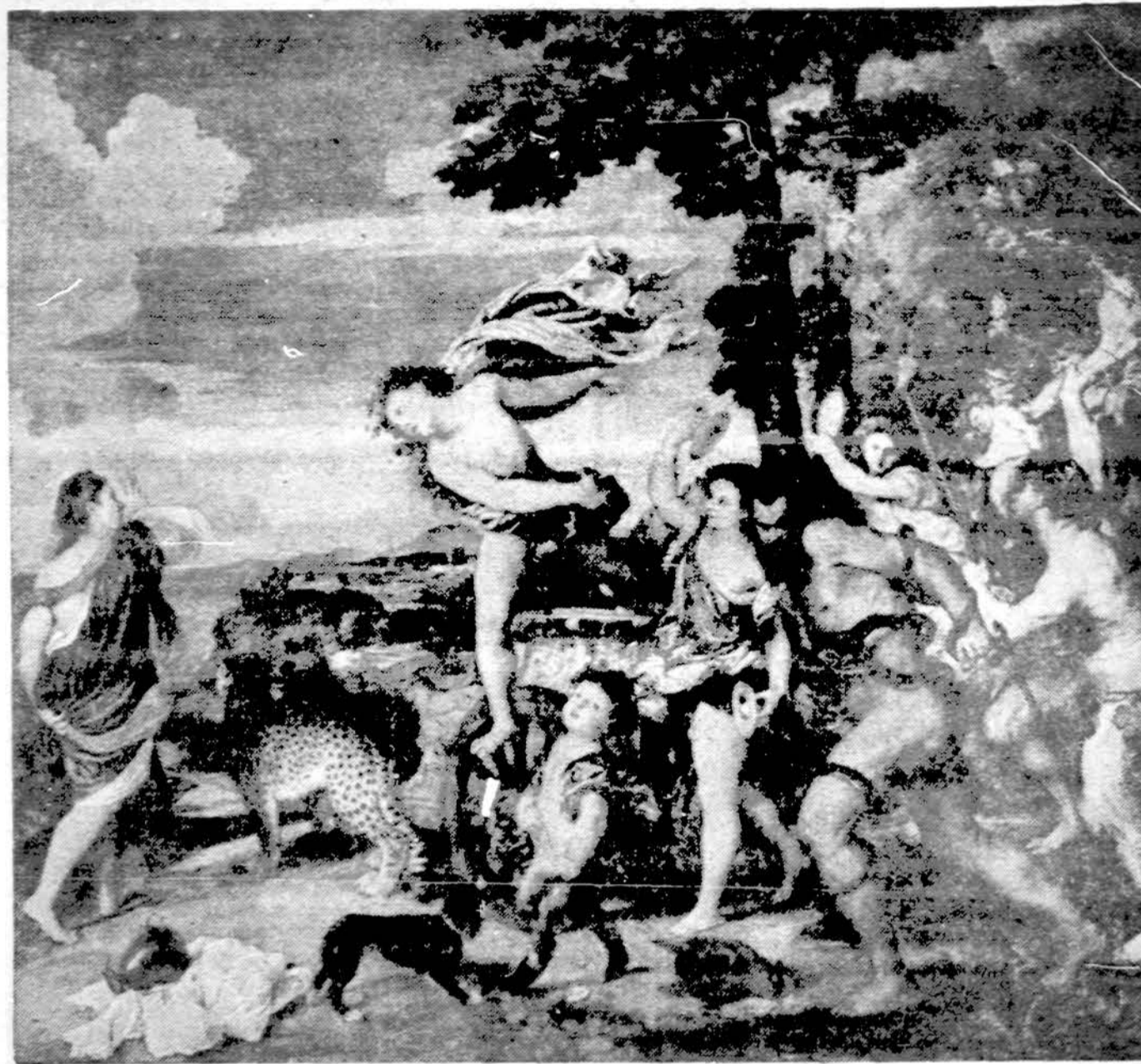
portretai, kad jis pasikviečia jį į karališkuosius rūmus. Čia dailininkas tapo karalius, princus, karalienes, princeses, kunigaikščius, didikus. Už jų portretus dailininkas gauta stambias sumas pinigų. Imperatorius Karolis V paskiria jam nuolatinę pensiją ir suteikia grafo titulą. Dabar Tiziano yra gerai finansiškai aprūpintas visam likusiam gyvenimui.

Pagaliau Tiziano nuvyksta į Romą, kur jis tapo popiežiu, kardinalus, Romos kunigaikščius, didikus, turtuolius. Čia jis pirmą kartą susitinka su skulptoriumi Michelangelo, kuris, pamatęs vieną iš Tiziano meno kūrinių mitologine tema, susižavi jo tapyba, tik apgailėstauja, kad Venecijos menininkas nepasidaro pirmą šikicų, o tiesiai tapo ant drobės be jokių pradinių planų.

Tiziano meno kūriniuose pastebimas skirtumas tarp jo ankstyvesniųjų ir vėlesniųjų darbų. Ankstyvesniuose kūriniuose jaučiama Giorgione įtaka. Jis savo kūrinius atlieka su dideliu kruopštumu, švelnumu, detalėmis, į kuriuos galime žiūrėti iš labai arti ir iš toli. Paskutiniuose dailininko kūriniuose jaučiamas technikos pasikeitimas. Jis tapo su savimi pasitikinčia ranka — potėpiui grubus, vieną spalvą deda tiesiai ant kitos, stori dažų sluoksniai nekreipia dėmesio į detales, kas tuo laiku buvo didelė naujiena mene. Šiuos kūrinius reikia žiūrėti iš tolo. Pagrįstai meno istorikai jį todėl vadina impresionizmo pradininku. Savo portretuose Tiziano puozautoją atskleidžia ne tik jį jo dvasinėje nuotaikoje, bet taip pat parodo jo materialinį stovį, paskandinamas jį prabangiuose rūbuose. Dailininkas meistriškai atvaizduoja iliuzinį dabūžių tikrumą. Žiūrint į jo portretus, galima jausti tiesiog kailio turtingą minkštumą, šilko švelnumą ar plaukų šurkštumą.

Menininkas Tiziano nepamiršta ir savęs — jis nutapo kelis savo autoportretus. Vienas iš vėliausių kabo šiandien Madrido Prado muziejuje. Čia dailininkas save atvaizduoja seną, ilga barzda, rankoje laikydamas teptuką, savo žvaliomis plačiomis akimis vis dar žiūrintis į ateitį. Savo paskutiniame meno kūrinyje "Pieta", kuris turėjo puosti paties autoriaus kapą Venecijoje, dabar esantis ten meno akademijoje, dramatiškoje nuo kryžiaus nuėmimo scenoje, pats dailininkas save atvaizduoja suklupusiu seneliu, laikančiu Kristaus ranką.

Sulaukęs giles senatvės, Tiziano gyveno vienišus metus. Senatvės vienvatę dar labiau paas-

Vecelli Tiziano (italas, 1477-1576)

Bachus ir Ariadnė (Valstybinė galerija Londone)

Iš Lituanistikos instituto ir jo narių veiklos

(Atkelta iš 2 psl.)

Statuto pakeitimai

LI teisinis patarėjas adv. P. Žumbakis ir LI įgaliotinis dr. T. Remeikis perredagavo LI statutą, kad galėtume išregistruoti Illinois valstijoje kaip "tax-exempt" draugija (iki šiol esam tik "non-profit" kategorijoje). LI statuto komisija: pirm. dr. A. Plateris, nariai dr. K. Jurgėla ir D. Krivickas, kartu su prezidento nariu V. Trumpa, visi Washington, peržiūrės pasiūlytą statuto redakciją. Naujasis tekstas (anglų kalba) bus pateiktas visiems LI nariams balsuoti.

Instituto leidiniai

Prof. Vaclovo Biržiškos knyga "Studentai iš Lietuvos užsienio universitetuose XV - XVIII a." išleis Lituanistikos institut. LI istorijos skyriaus vedėjas prof. Puzinas išrūpino \$3000 paramą tam veikalui išleisti iš Devenų Kultūrinio fondo.

Tyrinėjama galimybė išleisti kitą Vaclovo Biržiškos darbą "The American - Lithuanian Press, 1875 - 1910". Dar ne visą rankraštį turi J. Dainauskas. Lietuvių fondo finansuojamą "Lietuvių išėjimo spaudos bibliografiją, 1970 - 1974" jau sudaryta ir perrašinėjama spaudai. LI 1975 metų Suvažiavimo Darbai, suredaguoti dr. B. Mačiūkos, užtruko spaustuviėje. Administratorius T. Remeikis informuoja, kad knyga jau laužoma ir daromos paskutinės korektūros.

LI leidinius galima užsisakyti šiuo adresu: LI c-o K. Girvilas, 2422 West Marquette Rd., Chicago, IL 60629.

Naujos LI narių knygos ir lituanistiniai straipsniai V. Liulevičius (red.): Lietuvių

tautos ir valstybės istorija, III dalis. Skirta lituanistinių mokyklų XI skyriui. Chicago, 1975, 207 p. A. Pakalniškis: Metai praėję. Prisiminimai. Chicago 1975, 296 p.

I.K. Skrupskelis (ir F. Bowers) suredago The Works of William James: The Meaning of Truth. II t. Harvard Univ. Press, 1975, XLVI — 328 p.

J. Zilevičius parašė lietuvių muzikų biografijas Riemann Musik-Lexicon, kurio paskutinis tomas, L - Z, išspausdintas Vokietijoje.

Parengta spaudai

St. Goštautas pasiuntė Bologna universitetui Italijoje užsakyti studiją "Dos Humanistas Espanoles del Siglo XVI en Italia, Polonia y Lituania: Antonio Agustín y Pedro Ruiz de Moros". I dalis, 73 p.

J. Puzinas turi užbaigęs dviejų knygų rankraščius: "Prof. med. dr. Petras Avižonis" ir "Pabaltijo universitetas Pinneberge".

A. Šešplaukis parašė bibliografinį darbą "Lituanica in the Western European research libraries" ir pasiuntė Alberta Univ. Press leid.

V. Zemaits parašė Zanavykų monografijos etnografinę dalį. Ant. ir Anast. Tamošaičiai užbaigė rankraštį anglų kalba apie lietuvių tautinius drabužius, su iliustracijomis.

R. Vaštokas gavo užsakymą iš Kanados valdžios parašyti knygą apie lietuvių tautą ir jos išėjimus Kanadoje.

LI narių darbai ir viešos paskaitos

Dr. Juozas Girnius gavo Liet. katal. mokslo akademijos 1975 metų mokslinę premiją už knygą

"Pranas Dovydaitis". Mecenasas: dr. J. Prunskis. — UCLA Baltic Languages and Cultures kurso paskaitos vyksta kas savaitę. Dėsto UCLA prof. M. Gimbutienė ir kviešti profesorai, jų tarpe LI nariai J. Kupronis ir R. Silbajoris. M. Gimbutienė supažindina Los Angeles jaunimą su senaisiais lietuvių papročiais: pavasarį buvo Joninės, o spalio 30 d. "Derliaus šventė" su scenizacija (rež. R. Zelenytė) — Dr. Il. Maziliauskienė pirmininkauja Montreolio lietuvių Akademijai sambūriui. — Prof. R. Misiūnas gavo Fulbright — Hays Faculty Research grantą šesiu mėnesių istorijos šaltinių studijoms Lenkijoje (1976 metų pradžioje). — Wisconsin — Madison univ. biblioteka rengia 1977 m. sausio — birželio m. parodą "430 years of Lithuanian books: The development of national culture", kuriai bus panaudota LI garbės nario prof. Alfr. Senno padovanotoji lituanistinė biblioteka. — Dr. Br. Vaškėlis pakeltas į (full) profesorius Lafayette College, Penn.

Lietuviškų Studijų savaitėje Chantilly, Prancūzijoje, rugpjūčio m. 1-8 d. skaitė L. Dambriūnas ir R. Krasauskas.

Kituose lietuvių suvažiavimuose ir klubuose, be jau minėtųjų, paskaitas skaitė: Gidžiūnas, Jonikas, Kvilyks, Maciūnas, Misiūnas, Nagys, Šilbajoris, Trumpa, Vaičiulaitis. — LKMA X-me suvažiavime Detroito skaitė LI nariai: Cukuras, Girnius, Keblys, Klimas, Matulis, Misiūnas, Slavėnas, Skrupskelis, Tamošaitis. — Kitataučių renginiuose pastebėjome šiuos paskaitininkus: Prunskis (Wright College Chicagoje), Goštautas ir Gimbutas (Boston Public Library).

In Memoriam

Kalbininkas Leonardas DAMBRIONAS, 70 metų, mirė 1976 metų lapkričio m. 24 d. Washington, D.C. Lituanistikos instituto narys — steigėjas nuo 1951 metų. Buvęs Kalbos skyriaus vedėjas.

Redaktorius Ignas SAKALAS (Sakalauskas), 83 metų, mirė 1976 m. spalio m. 19 d. Chicagoje. Lit. instituto Bibliografijos sk. narys — talkininkas nuo 1965 metų.

VLADAS ŠLAITAS

DEIMANTO ŽIEDAS IR GRANDINĖLĖ

Deimanto žiedas, kurį Rusijos caras dovanavo penkiolikmečiui Sopenui Varšuvoj,

liko istorijoj. Viskas lieka istorijoj. Deimanto žiedas, arba vėliau mano meilė, kuri kartą tik tau priklausė, liko istorijoj. Tol, kol esu plačiame pasaulyje, tol dalyvauju istorijoj, o po mirties pasiliksiu tik deimanto žiedas istorijoj. Deimanto žiedas, kurio niekas nepasigenda ir neprisimena.

Esu meilės nelaisvėje, tačiau savo nelaisvės aš nekeiččiau į pačią didžiausią pasaulyje laisvę. Tavo meilės auksinė ir skaidri grandinėle nuolat spaudžia ir glaudžia vienatvėje mano širdį. Gera būti vieni vienam tavo meilės nelaisvėje.

LAIMINGAS BERNIUKSTIS

Kodėl jūs nuolat man kalbat apie senatvę? Mano žodyne nėra žodžio "senatvė". Ir kai gulėsiu mirties patale, gvardikėlių draugystėje, lygiai nebūsiu nei senas, nei griūvantis vyras, o tik tai mielas, gražus ir laimingas berniukstis.

Tiziano Vyrėdka su pirtine (Louvre, Paryžiuje)

Tiziano Popiežius Paulius III su giminačiais (Neapolio valst. muziejaus)

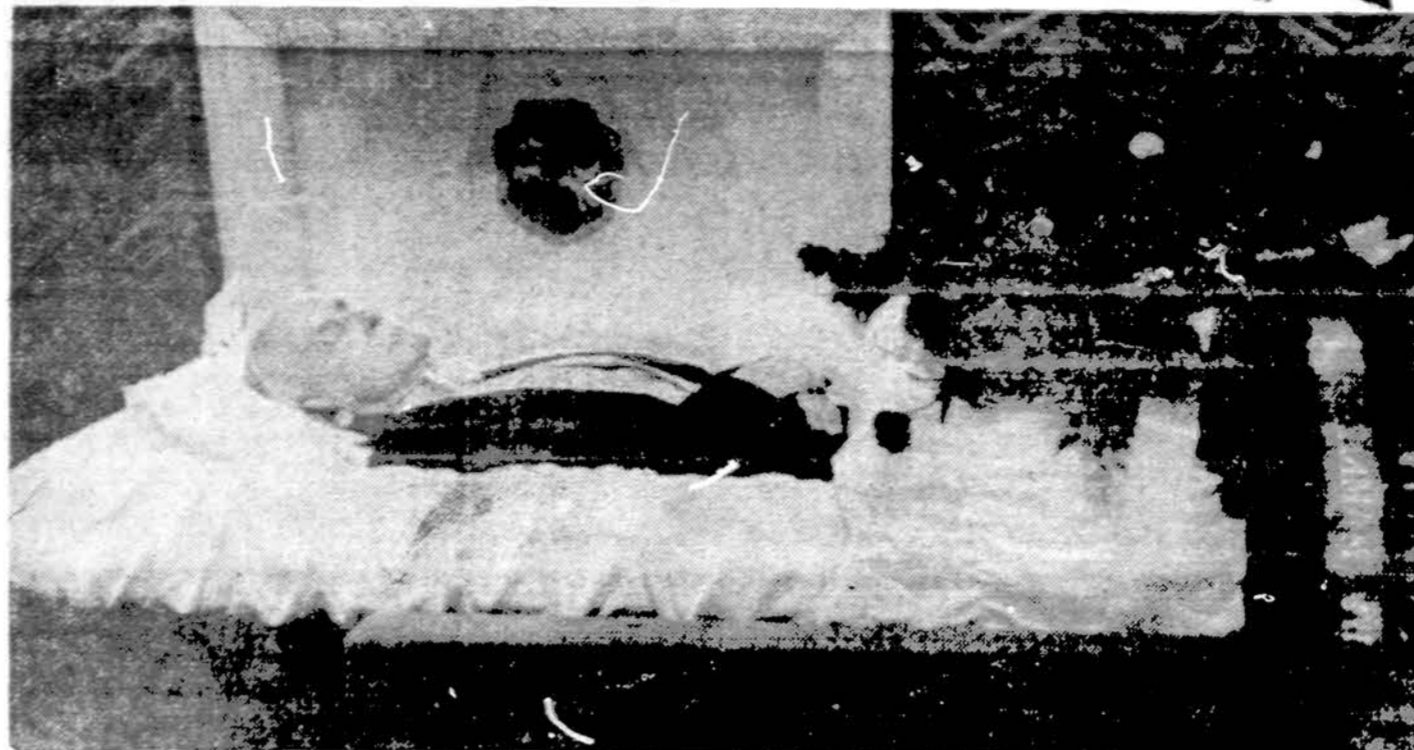

Tiziano Kristus vainikuojamas erškėčių vainiku (Bavarijos valstybinė kolekcija Miunchene)

Vladą Jakubėną atsisveikinant

Vladas Jakubėnas, žymus kompozitorius, muzikos pedagogas ir kritikas, mirė š. m. gruodžio 13 d. Chicagoje. Buvo gimęs Biržuose 1904 m. Visa lietuviškoji visuomenė jo netekimą išgyveno skaudančia širdimi, gausiai pašarvotą velionį lankydama ir palydėdama į kapus. Paskutinė velionio pagarba ypač buvo pareikšta gruodžio 17 d. vakare Jaunimo centro didžiojoje salėje. Šio atsisveikinimo organizacinio komiteto žodį tarė Petrus Petrutis, artimų bičiulių vardu muzikas Algis Simkus, muziką vardu Leonardas Simutis, Jr., žurnalistų vardu kun. Juozas Vaišnys, Kazys Bradūnas perskaitė velionio skirtą eilėraštį, Jaunimo centro vardu atsisveikino kun. Alg. Kezys ir Lietuvių Bendruomenės vardu Bronius Našys. Religinę atsisveikinimo dalį atliko ir kalbėjo kun. Stasys Neimanas, kun. Povilas Dilys, kun. Jonas Josupaitis ir latvis kun. Austis Sudars. Protarpiais įsiterpdami, vokalinę atsisveikinimo dalį atliko solistai Dana Stankaitytė ir Algirdas Brazis bei Dainavos ir Čemosos Lietuvių operos chorai.

Po to karštą perkėlus į lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčia, ten gruodžio 18 d. ryte buvo gedulingos pamaldos, dalyvaujant kunigams Povilui Dilui, Stasiui Neimanui, Anseli Trakiui, ir giedant Tėviškės parapijos chorui. Po pamaldų prof. Vladas Jakubėnas karstas didelio būrio kultūrininkų ir gausios visuomenės buvo palydėtas į amžino poilsio vietą — į Lietuvių tautinės kapinės. „Draugo“ kultūrinio priedo puslapiuos velionį atsisveikindami, skaitytojams čia pateikiame šermerių dienų nuotraukinį montažą.

Velionis Vladas Jakubėnas, pašarvotas Maželikos-Evans laidojimo koplyčioje, Marquette Parke, Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

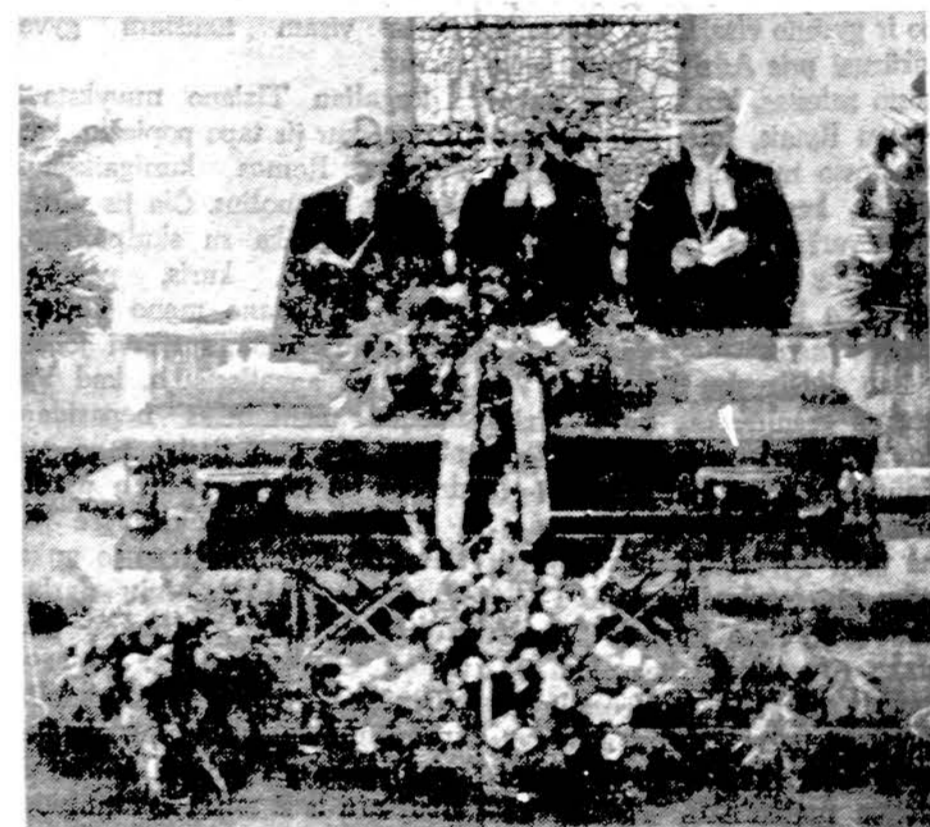
Velionio Vlados Jakubėno artimieji gedulingose laidotuvų pamaldose lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčioje, Chicagoje. Iš kairės į dešinę: dr. Julius Slavėnas, Halina Dillenė, Olga Jakubėnienė ir Erika Holenderienė. Nuotr. M. Naglo

Vladas Jakubėnas pašarvotas Jaunimo centro didžiojoje salėje, Chicagoje. Atsisveikinimo žodį taria muzikas Algis Simkus. Nuotr. V. Noreikos

Prof. Vlados Jakubėno piano studijų mokiniai atsisveikina savo mokytoją: Daiva Markelytė, Renata Variakojytė ir John Kolodziejczyk. Nuotr. V. Noreikos

Vlados Jakubėno karstas gedulingų pamaldų metu lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčioje. Prie karsto kunigai (iš kair. į dešinę): kun. supt. Povilas Dilys, kun. gen. supt. Stasys Neimanas ir kun. senjoras Anas Trakis. Nuotr. M. Naglo

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6 1/2% to 7 3/4% PER ANNUM IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With **\$1,500**

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,857 in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to \$2,283.08 in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to \$5,558.48 in 2 1/2 years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to \$10,591.08 in 1 1/2 years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to \$21,024.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control

With **\$1,500**

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to \$1,595.54 in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to \$2,112.23 in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to \$5,408.95 in 2 1/2 years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to \$10,551.99 in 1 1/2 years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to \$20,890.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVISKAI
Enjoy Your TV NOW PLUS
EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6 1/2% to 7 3/4% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

DES PLAINES OFFICE:
1665 OAKTON STREET
DES PLAINES, ILLINOIS 60018
TELEPHONE: 297-0720

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

ALMIRA OFFICE:
3434 WEST NORTH AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60647
TELEPHONE: 489-3112

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636 TELEPHONE: 476-7575

Nauji leidiniai

• **AIDAI**, 1976 m. gruodžio mėn., Nr. 10. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Literatūros apžvalgų ir techninis redaktorius Leonardas Andriekus, O.F.M., Kennebunkport, Maine, 04046. Žurnalą leidžia lietuviai pranciškonai. Administruoja Ben. Ramanauskas, O.F.M., 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Žurnalo metinė prenumerata 15 dol. Paskutinis šių metų „Aidų“ numeris pradėdamas P. Vytenio straipsniu, skirtu laisvės kovų didvyrio Juozo Lukšos 25 metų mirties sukakčiai. Straipsnyje daug istorinės, bet plačiau visuomenei mažiau žinomos medžiagos, pvz. atidengiant ir Vilniaus universiteto prof. Juozo Albinio Markulio „nuopelnus“, kaip rezistencijon infiltruoto rusų agento, vieno iš judėsiškiausių, lėtingiausių ir kruviniausių prisidėjusio prie lietuvių partizanų naikinimo.

Istoriniu ir dabarties žvilgsniu Antanas Girnius žvelgia į mūsų planetą straipsniu „Zemės pavidalas ir dydis“. Spausdinami nauji Vlados Šlaito eilėraščiai ir Prano Dom. Girdžiaus išverstos kinų rašytojo Lin-Yutangi mintys. Stasys Raštikis stebtelėja prie pernai išėjusios Kazio Škirpos knygos „Sukilimas“, labai dalykiškai ir istoriškai žvelgdamas į knygoje iškeltus faktus. Spalvinga praeities iškarpą duoda dr. Povilas Reklaitis akylai paruoštame straipsnyje „Antanas Tamošius Bukota — lietuvis filosofas, Paryžiuje miręs prieš šimtą metų“.

Apžvalginėje žurnalo dalyje rašoma apie šių metų Nobelio laureatus, ypač apie rašytoją Saul Bellow; minima Lietuvių rašytojų draugijos 30 metų sukaktis; teikiama išpūdziai iš Amerikos lietuvių R. katalikų Kunigų Vienybės seimo; supažindinama su „Vikingų“ kelione į Marsą.

• **I LAISVĖ**, 1976 m. gruodžio mėn. Nr. 68. Žurnalą leidžia Lietuvių Fronto bičiuliai tris kartus per metus. Šį numerį redagavo Vytautas Vaitiekūnas. Redakcijos adresas: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Administracijos adresas: 7034 Hartcrest Drive, Rancho Palos Verdes, Calif. 90274. Metinė prenumerata JAV, Kanadoje ir Australijoje 7 dol., kitur - 5 dol.

Puikus darbštus žmogaus (iki pat savo mirties) pavyzdys yra a.a. Leonardas Dambriūnas. Kaip žinome, jis mirė š. m. lapkričio 24 d. O štai naujasis „I Laisvė“ numeris pradėdamas dar Leonardo Dambriūno įvairiai parašytų straipsnių „Dabartinė Lietuvos būklė ir kelias į ateitį“. Šiandienines aktualijas svarsto Vytautas Kutkus rašė „Bendruomeninės problemos ir jų prielaidos“. Spausdinamas rezistencijos istorijai reikšmingas Stasio

rezenzuojama A. Kairio „Trys komedijos“ ir Vlados Poželos „Jaunystės atsiminimai“, suregistruota ir mėnesinė kultūrinės veiklos kronika.

Žurnalas iliustruotas dailės darbų, žmonių ir įvykių nuotraukomis.

• **LIETUVIŲ TAUTOS PRAEITIS** (Lithuanian Historical Review). Tomas III, knyga 4, 1976 m. Istorijos ir gretimųjų sričių neperiodinis leidinys. Leidžia Lietuvių istorijos draugija. Redaktorius — Juozas Jakštas. Vicedirektorius — J.A. Račkauskas. Techniniai redaktoriai — Juozas Slabokas ir Clemente Dedele. Leidinys didesnio formato, 128 psl. Spausdino M. Morkūno spaustuve Chicagoje.

Lietuvių istorijos draugija, minėdama šių metų pabaigoje savo gyvavimo dvidešimtmetį, išleido

vienu metu net dvi „Lietuvių praeities knygas“. Tai, sakytume, pats vertingiausias sukakties paminėjimas šitokių darbų.

Čia aprašomo trečiojo tomo ketvirtoji knyga skirta Zemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus šimto metų mirties sukakčiai (1801-1975). Knygoje yra šios studijos: Juozo Jakšto „Vyskupas Motiejus Valančius savo laikuose ir dabar“, Pauliaus Jakubio „Vyskupas Motiejus Valančius: nauja medžiaga iš Vatikano archyvo ir laiški (1850-1868)“, Juozo Tumo-Vaižganto „Motiejus Valančius, Zemaičių vyskupas, Maskoliams katalikus persekiojant“ (perspausdinta).

• **LIETUVIŲ TAUTOS PRAEITIS**, Tomas IV, knyga I, 1977 m. Redaktorius — Juozas Jakštas. Vicedirektorius — J.A. Račkauskas. Leidžia Lietuvių istorijos draugija. Leidinys 200 psl.

Šios naujausios „Lietuvių tautos praeities“ knygos turinys: Jonas Puzinas „Pabaltijo universiteto 30 metų sukaktį minint“ (Žiupsnelis faktinės medžiagos iš archyvinų dokumentų ir prisiminimų); Juozas Jakštas „Leonas Karsavinas, istorikas-filsofas ir Europos kultūros istorijos“ (Nukelta į 5 pusl.)

Vlados Jakubėno karstas Lietuvių tautiniuose kapuose, Chicagoje. Nuotr. M. Naglo

(Atkelta iš 4 pusl.)

autorius; Erich Franz Sommer "Apie vieno rusų metafiziko gyvenimą ir mirtį — Leono Karavio pavėluotas nekrologas — 1932 VII. 12". Juozas Jakštas "Jono Šliupo pirmieji žingsniai Amerikoje" (Minint jo 90 metų sukaktuves nuo atvykimo į Ameriką); Tadeusz Gorsky "Paskutinis Vilniaus vyskupas Jurgis Matulaitis-Matulevičius (1918-1925); P. J. Kušneris (Knyšėvas) "Apie medinius antkapius ir kai kuriuos laidojimo paminklus Pietryčių Pabaltijo teritorijoje"; P. J. Kušneris (Knyšėvas) "Seniausios istorinės žinios apie Pietryčių Pabaltijo tautas"; Richard T. Tarvid "Captain Alexander Bielaski: A Profile"; Alicija Rūgytė "Lietuvių istorijos draugijos 20 m. veikimo trumpa apžvalga".

Apžvalga puslapiuose: Didžiausia Lietuvos istorijos monografija: Konstantinas Avizonis "Bajorai valstybiname Lietuvos gyvenime, Vazų laikai". Katalikų dvasininkijos vaidmuo Lietuvių tautiniam judėjime: Rymantas Vėbra "Lietuvos katalikų dvasininkija ir visuomeninis judėjimas"; Lietuvių spaudos draudimo svarstybos prieš jo panaikinimą, Lietuvių spaudos byla; Švėkšna amžių slinkyje ir švėkšniškių prisiminimuose.

Knygų recenzijos: Sergej G. Pushkarov comp., Dictionary of Russian Historical Terms from the Eleventh Century to 1917 and A Source Book for Russian History from Early Times to 1917; R. Batūra, "Lietuvių tauta kovojė prieš Aukso Ordą nuo Batu antplūdžio iki mūšio prie Mėlynujų Vandenu. Andrius Baltinis, Vyskupo Vincento Borisevičiaus gyvenimas ir darbai; F. Šliesorūnas, 1830-1831 metų sukilimas Lietuvoje.

Knygos gale prisimenama mirusieji Lietuvių istorijos draugijos nariai: prel. J. Bičiūnas, Ant. Gintneris, J. M. Laurinaitis, A. Ružanovas-Ružanec, Pr. Pauliukonis, dr. J. Remeika, K. Gudaitis ir P. Dirks.

● METMENYS, 1976 m., Nr. 32. Kūryba ir analizė. Redaguoja Vytautas Kavolis Dickinson College, Carlisle, Pennsylvanija. Leidžia "Metmenų" bendrovė. Dailės priežiūra Vytauto O. Virkaui. Techninė redaktorė — Henrieta Vepšienė, Administruoja M. Paškevičienė, 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill. 60629. Keturių numerių prenumerata 10 dol., šio numerio kaina 3 dol., garbės prenumerata 15 dol.

Nuo 1959 metų einantys "Metmenys" savo netrupmose etapuose buvo įpratę vis angažuotis ir idealogine prasme, pvengdami net kampuotesniū pasakymų vienu ar kitu adresu. Pastaruoju metu, atrodo, jog tie visi aštrumai pradeda kažkaip lyg ir savaime išsilyginti, akcenta skelbiamoje medžiagoje dedant ant grynai kūrybinių — lituanistinių spustelėjimų. Šito ryškų pavyzdys ir naujasis žurnalo numeris.

Leidiny pradamas Josifo Brodskio eilėrašiais, dedikuotais Tomui Venclovai ir lietuvių kalbion išverstais Jurgio Blekaitio. Tuoj pat eina Rimvydo Šilbajorio straipsnis "Balyš Sruoga ir simbolistai". Ji seka Rasos Šilėnaitės eilėrašciai ir Austės Pečiuraitės poetiniai surrealistinė apybraiža "Sinbadas".

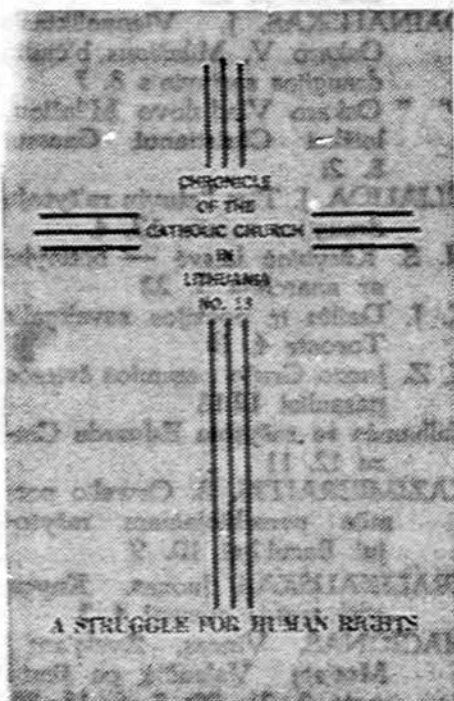
Senuosius lietuvių kultūros klotus — mitologiją ir folkloristiką liečia du dėmesio verti straipsniai: A. J. Greimo "Vulcanus Jagaubis" (Ugnis szwenta, Feuer-Gott) ir Marijos Gimbutienės "Sviesos ir nakties deivės lietuvių mitologijoje".

Spausdinamos (K. Ostrausko parengtos) Henriko Radausko pastabos apie Antaną Skėmą. Vincas Trumpa svarsto temą "Lietuva Justino Marcinkevičiaus trilogijoje". Ši kartą užgriebta tik pirmąją trilogijos dalį: dramą — poemą "Mindaugą". K. Janulis pateikia idomią sumegztą ne-

brologinio pobūdžio rašinį mirusiam dailininkui Albertui Veščiuui prisiminti.

Nemažai puslapių tenka grežinei literatūrai. Be anksčiau minėtų eilėraščių, poezijos dar duoda Jurgis Blekaitis ir Jonas Zdanys. Naujais beletristikos gabalais skaitytoja pavaišina net trys autoriai: Kazimieras Barenas, Algirdas Landsbergis ir Petras Melnikas. Apžvalgos ir kritikos puslapiuose Julius P. Slavėnas stabtelėja prie temos "Nacionalizmas ir internacionalizmas istorinėje perspektyvoje".

Zurnalo numeris iliustruotas Sigito Kondrataitės, Lino Katinio, Irenos Mitkutės ir Alberto Veščio dailės darbų nuotraukomis.

● CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA No. 13. A Struggle for human rights. A Translation of the Complete Lithuanian Original Documenting the Struggle for Human Rights in Soviet-Occupied Lithuania. Translated by Jūratė Norvilė. Edited by Rev. Casimir Pugetičius. Publishes by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378, U.S.A.

Tai angliškai leidžiamas Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos tryliktas numeris. Leidinio įvadu duodama kun. Kazimiero Pugetičiaus paruosta informacija apie šandieninę Lietuvos okupaciją aplamai. O po to duodama visa dokumentinė medžiaga, liečianti P. Plumpos, P. Petronio, V. Jaugelio, J. Stašaičio ir A. Patriubavičiaus bylas.

● KARYS, 1976 m., Nr. 9. Pasaulio lietuvių karių — veterano mėnesinis žurnalas. Redaguoja Zigmąs Raulinaitis. Administruoja Leonas Bileris. Metinė prenumerata 10 dol. Pinigus siųsti šiuo adresu: Karys, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Be kita ko, šiame numeryje J. V. Sudavos rašo apie Lietuvos kario veidą istorinėje perspektyvoje Algirdas Budreckis liečia Lietuvos valdovą Traidenį ir jo laikus, A. Reklaitis pateikia daug istorinės medžiagos apie niekaš naujusios vokiečių pastangas suorganizuoti lietuvių SS legijoną ir daug kitos apžvalginės bei kronikinės karinio pobūdžio medžiagos.

SOPHIE BARGUS RADIO SEEMOS VALANDOS Visos programos su WOPR. Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo dienio iki penktadienio 12:30 — 1:00 val. popiet. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Telefonas: HEmplock 4-2413 1490 A. M. 7159 So. MAPLEWOOD AVE. CHICAGO, ILL. 60629

WAGNER and SONS TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS Nuomoja, Parduoda, Taiso Virš 50 metų patikimas jurų patarnavimas Phone — 581-4111 5610 S. Pulaski Rd., Chicago

APIE LIETUVOS ISTORIJA LIETUVOJE

J. DAINAUSKAS

Laisvajame pasaulyje gyvenantieji lietuviai Lietuvos istorija mažai besidomi, o Lietuvoje Lietuvos praeitis nagrinėjama tik dabartinės Lietuvos "istorijos" parastėje. Gi didinga senosios Lietuvos praeitis (ne tik politikos, bet ir ekonomikos ir kultūros plotmės) sistemingai eliminuojama iš lietuvių atminties bei sąmonės. Lietuvoje Lietuvos istorijos klausimas vis mažiau ir mažiau pasirodo knygų, studijų, užtašilina šitokių: "Kokios santvarkos vystymasis Tarybų Lietuvoje atspindėjo penkmečio metais", "Tarybų Lietuvos bendradarbiavimas su kitomis tarybinėmis respublikomis, atkuriant ir vystant Tarybų Lietuvos energetiką (1940 — 1965)", "Lietuvos valstiečių dalyvavimas revoliuciniame ir antifašistiniame judėjime 1927 metais", "Vokiečių agrarinio protekcionizmo politikos padariniai Lietuvai 1925-1928 m.", ir net šitoks rašinys "Antitarybiškumas ir Tarybinis konsultantas Hamburgėje 1918 m. lapkričio revoliucijos Vokietijoje metu".

Visi čia išvardinti "rašiniai" paskelbti "Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbu Istorija XV 2 sąsiuvinyje (Vilnius, leidykla MOKSLAS, 1975, 5 — 70 p.). Tai Lietuvos TSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos leidinys. Iš 8 tame sąsiuvinyje telpusių rašinių vien 3 paskutinieji nagrinėja Lietuvos praeitį liečiančius klausimus: 6) D. Butėnas "Dvaro šeimos Lietuvos XVII amžiuje", 7) Gudavičius "Pirmojo Lietuvos Statuto baudžiamosios teisės bruožai ir 8) P. Kulikauskas "Sudargo piliakalniai".

D. Butėnas (71 — 83 p.) bando nagrinėti iki šiol Lietuvos istorijoje per mažai nušviesta "nelaisvos šeimos" klausimą. Nelaisvųjų atsiradimo keliai buvo įvairūs, bet jų pradine grupe sudarė karo belaisviai, karo grobis. Su laiku buvo atsiradę ir nelaisvieji tokiais tapę dėl ekonominių priežasčių. Prasidėjus valakų reformai (1557 m.) nelaisvosios šeimos palaipsniui mažėjo ir pagaliau XVIII a. antroje pusėje visai išnyko.

E. Gudavičius (85 — 103 p.) nagrinėja I-jo LS (1529 m.) baudžiamuosius nuostatus, kur pagrindiniai nusikaltimo sąvokos požymiai yra skriauda nukentėjusiam ir žala valstybei, "Nubaudimo" už "nusižengimą", "skiriamos teisės" savoka jau žandame 1388 m. Vytauto privilegijoje žydams, o "nusikaltimo" terminas jau yra 1447 metų Kazimiero privilegijoje. Išvadose autorius, tarp kita ko, pabrėžia, kad I-jame LS jau yra susikristalizavę nusikaltimo surokymai, o ryškus kompozicijų ir jų lydetinių — bausmių simetriškumas (Lietuvos kaimynų teiseje to nėra!) akivaizdžiai rodo Pirmojo Lietuvos Statuto baudimo sistemos originalumą.

P. Kulikauskas (105 — 124 p.) rašo apie Sudargo piliakalnių archeologinius tyrimėjimus, darytus 1970 metais. Seniau buvo manyta, kad Sudargo (pietiniame Nemuno krante, šakių apskr., prie pat sienos su Vokietija) apylinkėje yra vienas piliakalnis. Tyrinėjant rasta, kad jų buvo keli. Buvo tyrinėti: "Zydkaptai", "Balnakalnis", Burgaičių "Piliakalnis" ir "Vorplis". Tie tyrinėjimai parodė, kad Sudargo gyvenvietė yra labai sena. Ir kad pirmieji piliakalniai ten jau ir įrengti maždaug prieš 2000 metų. Vėliau, kovų su kryžiuočiais metais, ten įrengtų pilių pagrindinė užduotis buvo sulaukyti besiveržiantį ir krašto gilumą prieš. Greičiausiai jos ir buvo kryžiuočių sunaikintos. Kronikininkas Petras Dusburgietis minė, kad kryžiuočiai 1317 m. užpuolė ir sude-

gino Sudargą. Nuo to laiko pilyten matyti daugiau ir nebeatstatytos. Ši žinia siejama su Žemaičių didiko Sudargo vardu, kuris yra gyvenęs XIII a. pabaigoje ir XIV a. pradžioje. Jo vardas rašytiniuose šaltiniuose (Scriptores Rerum Prussicarum, t. I, p. 174) pirmą kartą minimas 1308 m., o paskutini kartą 1317 m. (ten pat, p. 183). Atsižvelgiant į tai, kad Nemunas nebuvo administracinė riba dar ir XVI a., kada Sudargas priklausė Jurbarko valsčiui, galima tą vietovardį sieti su minetu asmenvardžiu, tačiau kam nors konkretesnio apie tai pasakyti neįmanu.

Gal kiek geriau atrodė turinys "Lietuvos Istorijos Metraščių, 1974 metai, Lietuvos TSR Mokslių Akademijos Istorijos Instituto, LTSR Istorijos Problemų Mokslinis Tarybos leidinio (tai ketvirtas iš eilės), 1976 m. leidykla MOKSLAS išleisto Vilniuje (221 p.), kur "Straipsnių ir praeitimi" skyriuje yra šie rašiniai: "Enkolpionas (antkrūtinis kryžius) iš Maišgalos piliakalnio", "Vaito rinkimas Kauno magistratė (XVI — XVIII a.)", "Didžiojo kunigaikščio valstiečių ir šlektos ginčai dėl žemės valakų reformos metu", "Rusijos Mokslių akademija ir lietuvių spauda 1865 — 1904 m.", "Kauno darbininkų mityba 1940 — 1941 metais (Etnografinių tyrimų medžiaga)", "Archyvų pertvarkymas Tarybų Lietuvoje 1940 — 1941 metais", "Socializmo kūrimo dėsningumai ir jų pasireiškimo specifika Tarybų Lietuvoje" ir "Lietuvos TSR kaimo gyventojų išsimokslinimo kilimas išsivysčiusioje socialistinėje visuomenėje (1959—1970 metais)". Publikacijų skyriuje yra: "Dėl medicinos ir teisės katedrų steigimo Vilniaus akademijoje XVII a. pradžioje", "Vokiečių generalinio igaliojimo Lietuvai memorandumas apie politinį darbą 1918 m. lapkričio — 1919 m. birželio mėn. laikotarpiu". Taip E. Zimmerle memorandumas pateiktas (109 — 124 p.) originalo kalba, drauge su gana grubiai ir ne visai tiksliai atliktu vertimu į lietuvių kalbą. Tas dokumentas yra (Rytų) Vokietijos centrinjame archyve, Potsdame (Buero des Reichs praesidenten. Das Baltikum, Litauen, Akten — Nr. 713, s. 1 — 11). Atrodo, kad tas memorandumą paskelbė dėl jo baigiamųjų samprotavimų, kurių paskutinis skamba šitai: "...7. Zvelgiant į praeitį, Lietuvos atsiskyrimas nuo Rusijos ir valstybinio sąvankiškumo pripažinimas Lietuvai politiškaai buvo nenusisekusi priemonė. Dabartinei Vokietijos būklei būtu daug naudingiau, jeigu lietuvių tautinis judėjimas nebūtu išaugęs iki valstybinės nepriklausomybės siekimo, o būtų buvęs nukreiptas į kuklesnį tikslą: sukurti savivaldą arba autonomiją Rusijos valstybinėje federacijoje".

Verta susidomėti ir sarašu (185 — 188 p.) disertacijų istorijos mokslų (4) daktaro ir (14) kandidato laipsniams apginti. Doktorinės temos skamba šitai: "Agrarinis klausimas Lietuvoje ir Vakarų Baltarusijoje (1861 — 1905)", "Lietuvos KP veikla, stiprinant darbininkų klases ir valstijos sąjungą (1944 — 1965)", "Agrarinė reforma ir socializmo statybos pradžia Lietuvos kaimė 1940 — 1941 m. ir "I Lietuvos Statutas" (pastaroji doktoratinė disertacija, esmėje, tėra vien kompiliacija žinių apie rašinius, liečiančius I LS). Iš 14 kandidatinių disertacijų net 8 "nagrinėja" Kompartijos ir režimo "itaką" ir įvairias Lietuvos gyvenimo sritis.

Greta to čia prasminga priminti "Lietuvos TSR Istorijos biblio-

"DRAUGO" 1976 METŲ KULTŪRINIO PRIEDO TURINIO IR PAVARDŽIŲ RODYKLĖ (INDEKSAS)

(Atkelta iš 6 pusl.)

Beletristika
BARENAS, Kazimieras. Geltonieji jazminai 8. 22
CIBAS, Daumantas. Vieni du tarp ryklių 3. 13
GLIAUDA, Jurgis. Viena diena pensininkės Stankuvienės gyvenime 7. 3. 10. 17
SPALIS, R. Dvidešimt keturiuos valandos 9. 4. 11. 18
TOLUISIS, Juozas. Įvykis su pabaiga 1. 17
VAICULAITIS, A. Mamos Marcelės sūris 6. 26

Istorija
DAINAUSKAS, J. Lenkai apie netolima Lietuvos praeitį 7. 17
"Kelios naujos lenkų knygos Lietuvos praeities klausimais 11. 6
"Apie Lietuvos istoriją Lietuvoje 12. 31
JAKSTAS, J. Lietuva kryžiaus karų poezijoje 8. 14
KVIKLYS, Bronys. Išsivijos istorija kalba tūkstančiais eksponatais 3. 27
LIULEVICIUS, Vincentas. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas lyginamoje Pabaltijo istorijoje 2. 14
"Lietuvos nepriklausomybės praradimas lyginamoje Pabaltijo istorijoje 6. 12
Pr. J. Pokalbis apie mūsų kūrybingą istorikę (V. Sruogienę) 11. 17
RIMSELIS, V. MIC. Ark. vyskupas Jurgis Matulaitis ir Lietuvos Bažnyčia 12. 18

Sukaktys
ALŠENAS, Pranas. A. Tamošaičius 70 metų slenkstį peržengęs 3. 6
b. r. "Brangiausio pėdo" kūrėjas sukaktis (Galina Lukauskaitė-Pokienė) 1. 3
AGDANAUSIUS, V. Kun. Juozas Mačilionis. MIC 50 metų kūrybės sukaktuvių progą 1. 3
BARONAS, Aloyzas. Jaunai rašantis sukaktuvinkas. Jurgio Gliaudos jubilėjais progą 7. 3
BARZDUKAS, Stasys. Leonardui Dambriūnui 70 metų 4. 10
BRAZDŽIONIS, B. Taurė midaus už rašytoją ir bičiulį Antaną Vaičiulaitį, 70 m. sukaktį minint 6. 26
GRINIUS, Jonas. Profesorius Erekt 80 metų 11. 27
KASNIŪNAS, Vytautas. Mūsų ir Lietuvos Juzė Daužvardienė 3. 27
KLIMAS, Antanas. Septyniuos dešimty metų Jurgio Jankaus gyvenimo kelyje 7. 24
krp. Paminėta "Zemės" antologijos 25 metų išleidimo sukaktis 12. 11
LABUTIS, J. Algirdinųjų metų angoje 12. 31
MACEINA, Ant. Laiškas prel. Pranciškui Jurui. Jo 85 metų progą 7. 10

PRUNSKIS, Juozas "XX Amžiaus" sukaktis 7. 11; 8. 7. 14
"Našus kultūrininkas (P. Gausys) 72. 4
RAILA, Bronys. Mūsų literatūros veteranui Juozui Švaistui 85 metai 3. 13
RAZMINAS, Pr. J. "Atėitės" nueitą kelią zvelgiant. Žurnalo 65 metų sukakties progą 10. 16
ROCIŪNAS, V. Stasio Barzduko 70 metų sukaktė 4. 24
SLAPELYTĖ-SIRUTIEŅĖ, G. Lituanistas dr. Petras Jonikas 8. 7
VISVYDAS, Pr. "Zemės" antologijos 25 m. išleidimo sukaktį minint 11. 27

Atsiminimai
CIBAS, Daumantas. Jis regėjo atelį (Alb. Herbačiauskas) 12. 24
DAINAUSKAS, J. Andre Malraux pristimenant 12. 18
GRINCEVICIUS, Česlovas. Valandos su Julijonu Būtenu. Keli prisiminimai iš laisvojo Kauno ir "XX Amžiaus" dienių 5. 8
Motina pasakoja apie a. a. prof. Zenoną Ivinį 5. 15; 22; 6. 12
PUZINAS, Jonas. Dešimtmetis be prof. Alfonso Jurskio 7. 31
RIMSELIS, V. MIC. Kovoje dėl lietuvių kalbos ir knygos. Dr. Jurgis Šlapelį prisimenant 4. 17

ATOSTOGOS FLORIDOJE
Naujas lietuvių verslas — motelis. Jau priimame užsakymus žiemos atostogų sezonui. Arti jūros ir kanalo (Intercoastal). Vėsinami ir šildomi butai bei kambariai, pilnai aprūpinti, moderniai įrengtos virtuvės. Televizijos priimtuvai. Šildomas maudymosi baseinas (pool). Arti apsipirkimo centro, šventovės, golfo, žuvalvimo tilto ir uosto. Galima išnuomoti laivą žvejoti jūroje (deep sea fishing).
Rašyti ar skambinti

THE COLONIAL RESORT APARTMENTS
3226 N.E. 12th Street
POMPANO BEACH, FLA. 33062
Antanas ir Birutė Matulaičiai Telef. (305) 942-5550

SERVICE AUTO REPAIR
Motor tune-up, motoro, stabdžių, vairo ir automatinų transmisijų remontas. Starteriams ir alternatoriams duodame ilgalaikes garantijas. TEXACO gazolinai.
IGNAS DUBAUSKAS ir PETRAS PIŠNYS
5759 South Western Avenue — Telef. 737-3988

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly!
5 1/4%
see us for HOME financing. AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
MUTUAL FEDERAL Savings and Loan
222 WEST CEMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KARAMANDRAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

A. TVERAS
2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941
Pardavimas ir taisyimas LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
R. R. PIETREWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING PLACE
VALANDOS: FIRMAID, ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v. ANTRAD, ir PENKTAD. — 9 v. r. ryto iki 6 v. vak. SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždarinta
7 1/2% Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
6 1/2% Mokama už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
5 1/4% mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

„Draugo“ 1976 metų kultūrinio priedo turinio ir pavardžių rodyklė (indeksas)

Bendrybės

A. T. Šių metų Frankfurto knygų mugė 12. 24
brd. k. Intelektualioji išeivija. Ryšium su Jurašų atvykimu 1. 31
" " Sukultūrininkė kalėdines dovanas 12. 4
BRODSKIJ, Josif. Poetas kreipiasi į amerikiečius. Ieškodamas pagalbos Tomui Venclovui 3. 13
GLAUDA, Jurgis. Ketvirtas Encyclopaedia Lituanica tomas 1. 17
" " Katedra, pavirtusi soboru 4. 17
" " Ignoruota deklaracija (VI. Baltuskevičiaus Saulės židinyje) 5. 29
" " Septintasis "Kontinentas" 7. 17
" " "Kontinento" žurnalui dveji metai 9. 25
H. S. Arturas Milleris užaria Tomą Venclovą 4. 17
JAKUBENAS, Vladas. Ispūdių žiupsniai iš Brazilijos 6. 5
JANKUTĖ, Nijolė. Lankėjimai Motinos dienai 5. 8
M. J. Lietuviškoji Pupa amerikietiškoje žvakių šviesoje 4. 17
MAKSIMOVAS, Vladimiras. Maskva apgaudinėja pasaulį mirtinga klaida. Sulėtuvino J. Labutis 4. 3
Mūsų jaunimas. Kronika ir kryžius 3. 20
p. Vatikano bibliotekoje atrastas meniškas leidinys, parpūtas vysk. M. Valančiaus 11. 6
Pasaulio lietuvių jaunimo trečiojo kongreso nutarimai 2. 21
Pasikalbėjimas su Zibute Brinkiene apie profesionalus ir lietuviškus įsipareigojimus, gyvuosius ir mirusius lietuvius, kultūrą ir politiką 1. 17
Pokalbis su Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo vadovu Gintautu Vėžu 7. 17
PRUNSKIS, Juozas. Pogindysje rašyta Lietuvos kronika 1. 31
" " Amerikos lietuvių įrašas 1. 31
" " Lietuviškoji tarybinė enciklopedija 6. 26
RADZIUS, A. Ameriškos Vikingų kelionė į Marsą 12. 31
S. A. Apie lietuviškus Kovaliovo tepimo metu V. Ilniū 3. 6
SAKADOLSKIS, Romas. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos uždaviniai 1. 24
ŠATAS, Donatas. Encyclopaedia Britannica klausimas vėl iškyta 3. 6
TENISONAS, Al. 1975 metų lietuvių išeivijos knygų derlius 7. 31
UMBRAZŪNAS, Zigmas. Apšilankymas Libane 1. 31
URBONAS, Ignas. Švyturiai prie Baltijos krantų 3. 27
V. Pr. Bičiuliškos pastabos, variantai tenykštė spauda 2. 14
Venclovui (Tomui) gresia psichiatrinė 12. 11
VENGRIS, Jonas. Žemės ūkio aukštasis mokslas Amerikoje 7. 17
Vladą Jakubėną atsisveikinant 12. 31

Religija ir filosofija
BAGDANAVICIUS, V. Prisikėlimo tiesa žmonių tradicijoje 4. 17
" " "Tavo įsčių vaikus" ir Rainer Maria Rilke 12. 24
Bgd. Vyt. Žmogus anapus visuomeninių sprendimų 2. 28
" " Pro lapų kritimą žvelgiant 11. 6
GIDZIUNAS, Viktoras. Švento Pranciškaus Ašyčio akualumas 11. 13
RUBIKAS, A. Ką filosofas gali pasakyti apie religiją. A. Macelinas nauja knyga skaitant 10. 29
VIDZGRIS, Julius. Mart'ns Heidegger 6. 19
" " Mirė "numintinos" teologijos pradininkas Rudolf Bultmann 9. 4

Etnografija
Dainuojanti senoji Amerikos Lietuva. (6 padainuotos Pensylvanijos lietuvių dainos) 5. 22
KLIMAS, Antanas. Konferencija etniskumo ir švietimo klausimais Baltuose rūmuose 5. 29
STASIENĖ, Stefanija. Vėlykų margučiai pasaulio tautose 4. 10
T. Lietuvių tautosaka ir tautosakininkai Amerikos folkloristų suvažiavime 11. 27

Visuomeninė ir politinė veikla
brd. k. Mažųjų išlikimo garantija 11. 3

Paruošė Povilas Gaučys

DAINAUSKAS, J. Sunkus lietuvių lenkų dialogas 5. 22
" " Kartumėnė — nepriklausomybės laidas 11. 27
DRUNGA, Mykolas. Tarp savarankiškumo ir valstybinės kontrolės 6. 26
Ga. Rytų Europa Amerikos jubilėjais rūmuose 6. 12
knp. Pokalbis su Chicago universiteto daktare Regina Mickevičiute-Kulene 11. 13
LABUTIS, J. Naujosios "Aušros" spinduliai 7. 24
" " Nesilaujantis šauksmas milijonams (LKB Kronika) 11. 27
Laikas valstybinio akademinio operos ir baleto teatro direktoriui Virgilijui Norėkai V. Ilniūje (iš "Aušros" Nr. 3) 9. 18
PABEDINSKAS, Jonas. Organikos valstybės kūrimas 7. 24
PRUNSKIS, J. Sibiro lietuvių laikai, nuotraukos, atsiminimai 11. 20
V. Pr. Ji mus pasitinka, informuoja, mįgdė 5. 29
" " Olimpinių žmonių pakanta 7. 17
Z. K. Pasaulio rašytojai pasako už kurybinę laisvę Lietuvoje 10. 9
ZILIUS, Vladislovas. Dailininko šauksmas iš okupuotos Lietuvos 2. 14

Kultūrinė veikla
AMBROZAITIS, Kazys. Problemos ant pelno skirstymo stalo 10. 23
BARONAS, Aloyzas. Kai svajonė tampa tikrove 10. 23
brd. k. Be sėjos nebus ir derliaus 5. 8
" " Kur sukame l aikrodį: pirmyn ar atgal? 6. 5
" " Amerika — kultūrinės laisvės avangardas 7. 3
" " Kodėl nesiekti maksimumo? 8. 28
" " Nauja iniciatyva ir kūrybinis išradinumas 9. 11
" " Kultūrinis interesas ugdat 9. 25
" " Nelaukime senatvės, ne mirties 10. 2
" " Antrajam milijonui paspartinti 10. 23
DIMINSKIENE, E. Iš LKMF Chicago klubo veiklos 1. 10
GLAUDA, J. Lietuviškos saulės protuberancija 1. 24
Gr. J. Lietuviškųjų studijų savaitė Prancūzijoje 9. 18
Iš Lietuvių katalikų mokslo akademijos veiklos 1. 10
Iš Lietuvių rašytojų draugijos veiklos 1. 31
YLA, Stasys. Geriau kovoti savo tarpe 1. 17
JASAITIS, Jonas. Pradėkime vienu uždaviniu 1. 3
JUODEIKA, Vladas. Turtas, kuris n'ekada nesena, Lietuvių katalikų mokslo akademijos darbai ir užmojai 2. 8
KAVALIUNAS, J. Lietuvių Fondas — lituanistinio švietimo židinys 10. 23
KAZIMIERAITIS, K. Kultūriniai pagrebtai iš Anglijos 12. 18
LABUTIS, J. "Šaltinis" — trigubas jubiliejus 12. 18
" " Norvegiskai apie Lietuvą 12. 24
Lituanist'kos Inst'tuto veikla ir informacija 1. 24
Lituanist'kos Inst'tuto s'darbinė su-kaktis. Pokalbis su Lituanist'kos Inst'tuto pirmininku dr. Jurgiu Gimbutu 2. 7
NAKAS, Alfonsas. Pilnatinio iš-eivijos gyvenimo tęskant 4. 10
Lietuvių katalikų mokslo akademijos X suvažiavimas 12. 11, 18, 24
pg. k. Sistemingai reikalaujame ir mes 1. 3
Pokalbis su Valdu Adamkum. "Margučio" direktorių valdybos pirmininku 8. 15
PRUNSKIS, J. Su mirė lietuviu ir sava kultūra 2. 14
PUZINAS, Jonas. Senosios lietuvių išeivijos paroda aplankius 4. 17, 24; 5. 1, 8, 15
RAZMA, A. Ar esame sukrėsti iki pat gelmių? 10. 23
RMJS, VI. Pokalbis su Lietuvių Fondo tarybos pirmininku dr. G. Baluku 10. 23
STAKNIENE, Alina. Penktoji Pabaltijai studijų konferencija 6. 12, 19, 26
Steb. Nepastebima svajonė Lietuvos kultūrininkams 1. 10

" " Pasekime Rašytojų draugijos pavyzdžiui 2. 7
V. Pr. Norom nenorom reikia at-sispausti 1. 17
" " Radijas baltų kultūrai gar-garsinti 1. 24
zj. Kultūrinės apraiškos Kennebunk-porte 9. 11

Kalbotyra
B. St. Lietuvių kalbininkams skirtas vakaras Loyola of the Lakes 9. 4
BARZDUKAS, Stasys. Su dr. Pranu Skardžium atsisveikinant 1. 3
BARZDUKAS, St. Dėl apostrofo vartojimo 9. 11
D. L. Nauji lituanistiniai darbai 10. 16
DAINAUSKAS, J. Ne gudų, ar va-karų rusų, bet kanceliarinį slavų kalbą 6. 5
DAMBRIGNAS, L. Anarchija kal-bos praktikoje 8. 21
JONIKAS, P. Kalbininkas lituanis-tas Juozas Krupas 2. 7
KLIMAS, Antanas. Su kalbininku Leonardu Dambrignu atsis-veikinant 12. 11

Menas, parodos
ANDRIEKIUS, Leonardas. Lietuvių dailės galerija New York 5. 22
BRADŪNAS, Kazys. Dailininko Povilo Puzino darbų paminklinė knyga 10. 9
" " Jaunas sukakutininkas Bronius Murinas 10. 30
brd. k. Juurgio Daugvilos jubiliejinis Amerikos bareljefas 1. 3
" " Lietuvių dailininkai Chicago centrinėje bibliotekoje 2. 21
" " Vienišas mūsų dailėje. Juozo Mielūlio paroda "Ciurion'o" galerijoje vykstant 3. 20
" " Vidos Kristolaitės paroda Chicagoje 4. 10
" " Kamerinė muzika skambanti grafika (Viesulo) 5. 22
" " Ar aprėpta, kiek užsimota (A. Variakojienės paroda) 11. 20
" " Vlodo Vaičaičio tapybos pa-roda 12. 18
CHOMSKIS, B. Viktoras Pet-ravičius 2. 21
CERKELIŪNIENE, Rima. Elenos Kepalaitės paroda 3. 6
" " Penki kunigaikščiai svine 10. 2
D. A. Modernus religinis menas 8. 14
GAUCYS, P. Ciurionis — didysis nežinomas 8. 14
JANKUS, Jurgis. Kelionė ir viešna-gė pas Tamošaitius 6. 19
JAUTOKAITĖ, Saulė. Apeignio aparato paroda Chicagoje 1. 3
" " Savaitgalis Washington 9. 25
" " James Ensor paroda aplankius 12. 24
" " Tiziano — didysis Venecijos dailininkas 12. 31
JUODEIKA, Vladas. Meno burti-ninkės pasaulis 10. 23
MIELIULIS, J. Zitės Sodeikienės piramidių ciklas 1. 24
NAKAS, Alfonsas. Aleksandra Kašubienė pasakojo apie erdvės buvines 8. 14
" " Dailininkas Kajetonas Sklė-rius. Sklėris 10. 16
" " Valandėlė su Anastazija ir Antanu Tamošaitiais 11. 13
Pasikalbėjimas su dailininke Vida Kristolaityte 3. 27
PECIURAITĖ, Austė. Apie Viktorą Petravičių 2. 14
Pokalbis su dailininke Zita Sodei-kiene parodos proga 1. 10
Pokalbis su dr. Marija Gimbutiene. Kai archeologė neužsikasa vien tik žemėje 5. 29
Pokalbis su dailininku Vytautu Kašuliu 9. 4
PRUNSKIS, J. Sukakutininko dail. Broniaus Murino paroda 10. 9
T. Al. Vagių išgrobtomai Europos dailės turtai 12. 11
VASKAITIS, Bronius. Lietuviš su-kūrė Amerikos muziejų. Skulptorius Petras Vaškys nustebino milijonus 7. 3
ZOROMSKIS, K. Kukli suvalkėtė (N. Palubinskienė) 12. 4

Muzika, koncertai
BABICKAS, Rytas. "Nerija" — naujas vokalinis vienetas 3. 6
brd. k. Trijų didžiųjų koncerto be-laukiant 1. 10
" " Muzikinio gyvenimo sraut-as 5. 1
" " Kai širdis ir akis džiaugiasi (šokių šventė) 9. 4

Jeduo atliks didelį darbą ateinančiuose 1977 metuose. Sėdi dr. Kazys Ambrozaitis, 1977 metų rudenį Chicagoje įvyksiančio Mokslo ir kūrybos simpoziumo organizacinį darbų vadovas, ir kalba prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, to simpoziumo mokslinės programos planuotojas ir organizatorius. Nuotr. V. Noreikos

CHOMSKIS, B. Andrius Kup-revičius. Estetinis interpretacijos įvairumas 4. 10
" " Tiesame ranką dvid'simtme-tinei lietuvių operai 5. 1
" " Pasibelsta širdin — Vladas Jakubėnas mirė 12. 18
IVANAUSKAITĖ, Mikas. Tech-niškos pastabos V-ją tautinių šokių šventę prisimenant 9. 25
JAKUBENAS, Vladas. Po trijų d-žiųjų koncerto 1. 24
" " Danos Pomerancaitės ir Yur'i Mazurkiewicz dviejų smuikų koncertas 1. 31
" " Dvarionų koncertas Chicag-oje 2. 7
" " Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis Jaunimo centre, Chicagoje 2. 14
" " Netekome Broniaus Jonušo 2. 21
" " Jaunimo choro problemos ir koncertas 3. 6
" " Pamario pasakos klausantis 3. 6
" " Pranz Leharo "Grafas Liuk-semburgas" lietuviškai 3. 20
" " Vaclovas Verikaitis ir Rimas Strimaitis "Margučio" kon-certe 3. 27
" " Clevelando "Grandinėlės" pas-trodymas Chicagoje 4. 3
" " Clevelando vyrų okteto kon-certas 4. 3
" " Religinės kūrybos popietė 4. 17
" " Andrius Kuprevičiaus forte-pijono rečitalis 4. 17
" " Jono Žuko vargonų muzikos rečitalis 5. 8
" " Lietuviškųjų operų premjeros 5. 15
" " Paskutinieji operų spektak-liai ir išvados 5. 22
" " Penktosios tautinių šokių šventės išpūdz'as 9. 11
" " Laisvojo žanro dainininkės Violetos Karosaitės koncertas 9. 18
" " Romos Mastienės rečital's 10. 2
" " Dainuojančios studentės ir La-pinsko mišios 10. 30
" " Praurimės Ragienės rečital's 11. 6
" " Jono Zdaniaus kūrybos po-pietė 11. 13
" " Muzikin's savaitgalis Chicag-oje 11. 20
" " Dainos Mongirdaitės dainu-rečital's 11. 27
" " Jau turime styginių ir liau-dies instrumentų orkestrą 12. 11
" " Religinis koncertas 12. 18
JOKUBAITIENE, Ona. Mūsų jau-nųjų muzikų klausimą svars-tant 7. 17
LIEPAS, Stasys. Dar dėl vargų su muzikos kritika 10. 9
" " Sauliaus Cibo fortepijono re-čitalis Bostone 10. 16
" " Lietuviškas šviesulas pabal-tiečių koncerte 12. 4
NAKAS, Alfonsas. Pokalbis su so-listais Chicago lietuvių ope-ros dvidešimtoji proga 5. 1
" " Pokalbis su muziku Aloyzu Jurgu-čiu 2. 21
" " Pokalbis su "Grandinėlės" vadovu Liudu Sagiu išvykos Chicag-on proga 3. 20
" " Pokalbis su operos dirigentu Vytautu Marjosiūnu 4. 24
RASTONIS, Vytautas. Vytauto Smetonos rečitalis 5. 1
S. St. Gina Čepauskienė dainavo New York 1. 10
" " Ate'na jauna dainininkė. Bl-rutės Onos Aleksaitės rečita-lis 4. 3
" " Pasveikintom ir pagerbėm Izidorių Vasyljūną 5. 1
SANTVARAS, St. Chicago lietu-vių operos dvidešimtmetis 5. 22
SKAISGIrys, Kazys. Mes mel-džiam Tave. Birželio 13 reli-ginio koncerto brožuai 6. 12
Smuikininkė Dana Pomerancaitė-Mazurkiewicz apie savo ir jos vyro Yur'i Mazurkiewicz likiminius nuosprendžius, me-nininkų sovietinį ir žionykštę tikrovę artėjančio jū abiejų koncerto Chicagoje proga 1. 17
SLIŽYS, S. Kai grįžtame patys į sa-ve. Ciurioniečių koncertas Detroit 5. 29
V. Pr. Dvarionų fortepijonas ir smuikas 1. 24
" " Vargai su muzikos kritika 2. 21
" " Lietuvių ir latvių muzikos akcij-stata 12. 24
VEBLAITIS, Julius. Bertold Brecht ir jo "Trijų skatų" opera 10. 2
ZAILSKAITĖ, Aldona. Lietuviš ir mišios. Dariaus Lapinsko nau-ją kūrinių pasitinkant 10. 9

Teatras
brd. k. Veln'o tuzino sezonas (Ant-ras kaimas) 11. 20
" " Paminklas aktorėi (D. Juk-nevičiūtėi) 12. 4
DIKINIS, Algimantas. Antanas Ri-ukas Dariaus Lapinsko sceni-nėje mozaikoje 2. 7
" " Praurimės Ragienės rečital's 11. 6
" " Jono Zdaniaus kūrybos po-pietė 11. 13
" " Muzikin's savaitgalis Chicag-oje 11. 20
" " Dainos Mongirdaitės dainu-rečital's 11. 27
" " Jau turime styginių ir liau-dies instrumentų orkestrą 12. 11
" " Religinis koncertas 12. 18
JOKUBAITIENE, Ona. Mūsų jau-nųjų muzikų klausimą svars-tant 7. 17
LIEPAS, Stasys. Dar dėl vargų su muzikos kritika 10. 9
" " Sauliaus Cibo fortepijono re-čitalis Bostone 10. 16
" " Lietuviškas šviesulas pabal-tiečių koncerte 12. 4
NAKAS, Alfonsas. Pokalbis su so-listais Chicago lietuvių ope-ros dvidešimtoji proga 5. 1
" " Pokalbis su Dalia Mackaliene. Po-dramos konkurso 7. 31
RAILA, Bronys. Čgoniskai, bet ba-

roniskai. Mūsų teatro kriti-kos stilai ir basos kojos 2. 28
Z. J. Antrasis baltų dramos antolo-gijos gimimas 11. 20

Filmų, fotografija
brd. k. Kaip technika ir meniškoji nuojauta bendrauja (foto pa-roda) 11. 27
JAKUBENAS, VI. Lietuviškas spal-votas filmas "Sala" apie Los Angeles 3. 13
L. J. Paryžiaus "Le Monde" apie Joną Meką 7. 24
Rmjs, VI. Kun. Algimantas Kezys fotografuoja Jimmy Carter tėviškę 7. 10

Literatūra: istorija ir kritika
AISTIENE, Aldona. Atsigrūtu 6. 5
brd. k. Poezijos dienoms Chicagoje artėjant 5. 15
DAINAUSKAS, J. Vienolikštasis Oskaro V. Mlašaio b'čiulių draugijos sąsiuvinis 8. 7
" " Oskaro Vladislavo Mlašaio laiška Christianui Gausui 8. 21
GLAUDA, J. Ties lietuvių rašytojų draugijos sąrašu 12. 4
H. S. Kūrybinė laisvė — būtinybė ar anarchija 5. 22
K. J. Dailės ir poezijos savaitgali. Toronto 4. 10
K. Z. Juozo Grūso neramos šviesos pasauliai 12. 18
Kalbamės su rašytoju Eduardu Cin-zu 12. 11
KAZIMIERAITIS, B. Orvel'o pre-mija persekiojamam rašyto-jui Bacul'kui 10. 9
KRALIKAUSKAS, Juozas. Knyga o'na tautos gyvastis 4. 3
MACIŪNAS, Vincas. Zvelgant į Mot'ejų Valančių po šimto metų 2. 1, 21, 28; 3. 6, 13, 20, 27; 4. 3, 10
" " Liudvikas Rėza mūsų kūry-bos istorijoje 11. 20, 27; 12. 4
MELNIKAS P. Junginiai, kontrastai ir problemos apskyme 10. 30
Mirė poetas Benediktas Rutkūnas 1. 10
MIŠKINIS, Jonas. Gabrielė Petkevi-čiūtė-Bitė 4. 24
Mln. P. Pes'mizmas ir idealizmas li-teeratiūroje 10. 2
Poetas apie pagrindinę Amerikos misiją (McLeish) 10. 30
Pokalbis su rašytoju Juozu Krali-kausku ryšium su konkurso laimėjimu 3. 20
Pokalbis su rašytoju Ichoku Meru išėjusios knygos proga 9. 25
SAV. J. Mirė Agatha Christie. p. ma numarinius savo romanų herojų Poirot 2. 14
SCRIB. Knyga apie nerus literatū-ras Sovietijoje 5. 15
SIRUTIENE, Gr. Marcelinas šik-s'nys. Apybraižinės m'ntys, su-kaktinis praėjus 1. 17
TYRUOLIS, A. Lietuvių Sinclairo "Dziunglės" 8. 7
V. Pr. Metaforos apie ginklus ir kareivius 4. 24
VIDZIŪNIENE, Rūta Kleva. Cinzo žmogus dabar ir šia 4. 24

Knygų recenzijos
ANTANAITIS, Algirdas Titus. Knyga apie meno bendauš-kumą ir didybę (F. Jucevi-čiaus) 1. 31
BAGDANAVICIUS, Vytautas. "Maldos virpulo pagauti" (V. Balčiūno "Šventoji Dva-stra") 11. 6
Bgd. V. Komunistų vadovėlis 7. 10
g. v. Atsil'pimai apie Solženicino "Lėtiną Zuerichę" 7. 24
GALINIS, L. Jaunas lietuvis pabė-gėlis realybėje ir svajonėse (E. Narouche "The secret life") 11. 6
GLAUDA, J. Anglų novelės ata-ka (P. Gaučio) 2. 14
" " Nauji pragaro liudijimo pu-slapiai. Solženicino Gulago sa-lynu plečiantis 5. 8
GRINIUS, Jonas. Paminklas profesoriui Prantui Dovydaičiui 11. 6
JAKSTAS, J. Pora pastabų prie V. Trumpos straipsnio "Bespal-vis Mykolas Krupavičius" 1. 24
JONYNAS, V. A. Apie Martyną Mažvydą Vilniuje ir mummy-se" (J. Kralikausko) 8. 21
KVIKLYS, Bronius. Žemaitijos gi-rių takais (A. Tenisono) 10. 2
LABUTIS, J. Lietuva — tikėjimo žemė, kryžių žemė (Andre Martin) 6. 19
Pokalbis su prof. Prano Dovydaičio monografijos autoriumi dr. Juozu Girniu 6. 5
RASTIKIS, Stasys. Lietuviškoji skautija (P. Jurgelo) 8. 14
RUBIKAS, A. Pasikalbėjimas su Alfonso Graulio knyga "Šviesa tamsoje" 1. 24
Sk. Partizaninis karas suliepsnoja romano puslapuose 11. 20
SALTMIRAS, Vladas. Nauja poe-ta Leonardo Andrekaus kny-ga ("Už vasaros vartų") 10. 2
SILBAJORIS, R. "As noriu gyven-ti". Pirmoji Ichoko Mero knyga išeivijoje 10. 30
SIMAITIENE, Aldona. D. Augie-nės "Močiutės dovanėlė" 12. 11
TRUMPA, Vincas. Bepalvis My-kolas Krupavičius. Petro Maldeikio parašyta monogra-fija perskačius 1. 10
VIDZIŪNIENE, Rūta Kleva. Na-rūnės "Vaikystė" 7. 10
VISVYDAS, Pr. Dabar gimusi po-ezija (Pautienitės) 4. 17
" " Vyrų silpnųjų ir pagun-dų heroika (M. Katiliskio) 4. 24
" " Kai norisi pakelti ir išlenkti (Alitūno "Aljošiaus lašai") 5. 29
" " Ivaityų skersvėjų perpūsta knyga (V. Janavičiaus "Ne-vykėlio užrašai") 7. 24
" " Pro neteisybū, pro kančių audras. "Nęgestanti šviesa" nežinomo autor'aus) 11. 6

Poezija
AISTIS, Jonas. Kataris 5. 15
" " Serenada 6. 5
ANDRIEKIUS, Leonardas. Tarp saulės ir delfino 2. 21
AUGINĖ, Danutė. Obel's 12. 24
AUGINAS, Balys. Pusi'aukantis se-namiesty 8. 7
" " Gvenimas miniatūroje 12. 11
BILAIŠYTĖ, Zivilė. Ežero ir mir-ties peizažuose 7. 10
BRADŪNAS, Kazys. Vytorio d'auksmas pasvarai 4. 10
BRAZDSIONIS, Bernardas. "Perma-nent'nis kvietimas 7. 17
" " Bi'ulystė 9. 4
" " De profundis 12. 18
BRODSKY, Josif. Grįsi į tėvyne. Išvertė P. Gaučys 9. 11
BURACAITĖ, Elenutė. Eilėraščiai 12. 11
BUROKAITĖ, Lolita. Vienuma 3. 6
Eilėraščiai iš paverptos Lietuvos. Grandinėmis žvangancios dainos 2. 28
Eilėraščiai iš literatūrinio Lietuvos pogrindžio 6. 19
GIRNIUVIENE, Mirga. Viešnagė namie 5. 29
Iš mirusio poeto Benedikto Rutkūno rankraštinio palikimo 1. 24
Iš amerikiečių poezijos. Išvertė A. Tyruolis 10. 30
Iš "Zemės" poezijos: J. Kėkšto, K. Bradūno, A. Nykos Niliūno, V. Mačernio, H. Nagio eilė-raščiai 11. 27
Iš Sibiro tremties bloknoto 11. 20
YLUVIS, Juozas. Tarnausiu, Vieš-patė 1. 31
" " Man taip džiugu, man taip šviesu 12. 24
KIRSA, Faustas. Ežerėl's 12. 18
LUKAUSKAITĖ, Ona. Mama 2. 14
MALERYTĖ, Jolanta. Šaltinio aša-ros 11. 6
MIKALAITĖ, Ona. Eilėraščiai 8. 28
" " Dievdr'bio ruda 10. 23
MYKOLAITIS-PUTINAS, V. Ma-no pasaulis 12. 18
MILAŠIUS, Oskaras Vladislovas. Ištrauka iš "Meilės įvado". Išvertė Saknis 9. 25
NAGYS, Henrikas. Eilėraščiai 5. 22
PEGUJ, Charles. Miegas. Išvertė P. Gaučys 3. 20
RADZIUS, Aleksandras. Medis 1. 10
" " Gelmių spalva 12. 4
RILKE, Rainer Maria. Eilėraščiai. Vertė J. Juskaitis 12. 24
SADONAITĖ, Danguolė. Pašauki-mas 3. 13
" " Ką bandai padegti savo žy-dėjimui? 4. 17
" " Jauna pavasario žolė 8. 21
" " Eilėraščiai 10. 9
SAULAITYTĖ, Marija. Laiškai iš užjūrio 7. 31
SUVADAITĖ, Nijolė. Marelės pasaulis 7. 24
SLAITAS, Vladas. Vieną kartą, la-bai seniai 1. 3
" " Apie nepriklausomybę 3. 27
" " Brželio mėnes'o dienos 6. 12
" " Apie meilę senatvėje 8. 14
" " Deimanto žiedas ir grandinė 12. 31
Šv. Pranciškaus sesers Saulės arba sutvėrimų gėsmė. Išvertė St. Santvaras 11. 13
SVABAITE, Julija. Parvežk man tėviškės žemės 4. 24
" " Gėlės Julijoni 5. 8
TYSLIAVA, Juozas. Mano deiman-tas 12. 18
VAIGIULAITIS, Antanas. Bendra-vimas 6. 266
VAICIŪNAS, Petras. Skaidrijam kūrėjui a. a. Kajetonui Sklė-riui 10. 16
VENCLOVA, Tomas. Eilėraščiai apie žuvus 2. 7
VINOKUR, Arkadijus. Eilėraščiai 5. 1
" " Ne duonos ieškau — akmenio 10. 2
VISVYDAS, Pranas. Trys niūrios išpažintys 4. 3
WHITMAN, Walt. Girdžiu Ameri-riką dainuojant. Išvertė J. Brd. 7. 3

(Nukelta | 5 pusl.)